Ateitis

1979-6

Ateitis

1979 VOL. LXIX NO. 6

Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos-lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas.

Šventojo medžio nukirtimas (eil.) — K. Bradūnas 177
ANTAI.. — K. Trimakas 178
Prof. P. Dovydaičio paskutinės dienos 180
Mano sielos niekas nebesurakins 184
S. Šalkauskio premija Dr. A. Maceinai 187
Atsinaujinimo sąjūdžiai — K. Trimakas 188
Eilėraščiai — Loreta 193
Su auka ir kova — ALRKF 194
Jau metai... 196
Pokalbis su Gabija Juozapavičiūte 198
Dr. Damušio laiškas jaunimui 200
KNYGOS: For Those Still at Sea — J. B. Laučka 202
Ateitininkai — vakar, šiandien ir rytoj — A.V.A., Rūta Girdauskaitė ir Raimundas Sungaila 204
VEIKLA 206

Viršelyje — lietuviško jaunimo delegacija iš Jaunimo Kongreso susitinka su Popiežium Jonu Pauliu II. Popiežiui buvo įteiktos dovanėlės ir perduoti lietuviško jaunimo ir visų lietuvių troškimai ir rūpesčiai. Nuotraukoje matosi iš kairės: Aleksandras Valavičius iš Sao Paulio, Brazilijos, Arvydas Žygas iš Cicero, JAV (Moksleivių Ateitininkų Sąjungos vicepirmininkas ir Ateities bendradarbis), Ona Virbickaitė iš Anglijos, Gabija Juozapavičiūtė, buv. PLJS pirmininkė (žr. psl. 198), ir kiti jaunimo atstovai. Daugiau apie priėmimą ir Jaunimo Kongresą bus sekančiuose Ateities numeriuose.

Šį numerį redagavo ir išdėstė Saulius Kuprys. Nuotraukos: Felici (viršelis), J. Girniaus monografija *Pranas Dovydaitis* (180, 182, 183), A. Grigaitis (192, 193), Tėvai Jėzuitai (184, 185, 186), V. Kaulius (188), J. Kuprys (177, 188, 189, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 211), S. Kuprys (187), R. Virgelytė (206, 210), A. Zailskaitė (191).

Viršelio antraštė ir vinjetės dail. Vilijos Eivaitės.

Vyriausias redaktorius: kun. dr. Kęstutis Trimakas, 850 DesPlaines Ave., Apt. 409, Forest Park, IL. 60130, USA. Telef.: 312 366-2446.
Redaktoriai: Saulius Kuprys, dr. Arūnas Liulevičius, dr. Linas Sidrys ir Aldona Zailskaitė.
Redakcijos nariai: Jonas Kuprys (fotografija), Roma Olšauskaitė ir Rima Sidrienė.
Administratorius: Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629, USA. Telef.: 312 434-2243.

Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. Leidžia Ateitininkų Federacija. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 9.00 dol.; garbės prenumerata — 15.00 dol., susipažinimui — 7.00 dol.; kituose kraštuose — 7.00 dol., išskyrus Pietų Ameriką (5.00 dol.).

ATEITIS — a magazine published monthly, except July and August, by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 South Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629, USA. Yearly subscription in the US and Canada $9.00. Single copy $1.00. Second Class postage paid at Chicago, Illinois.

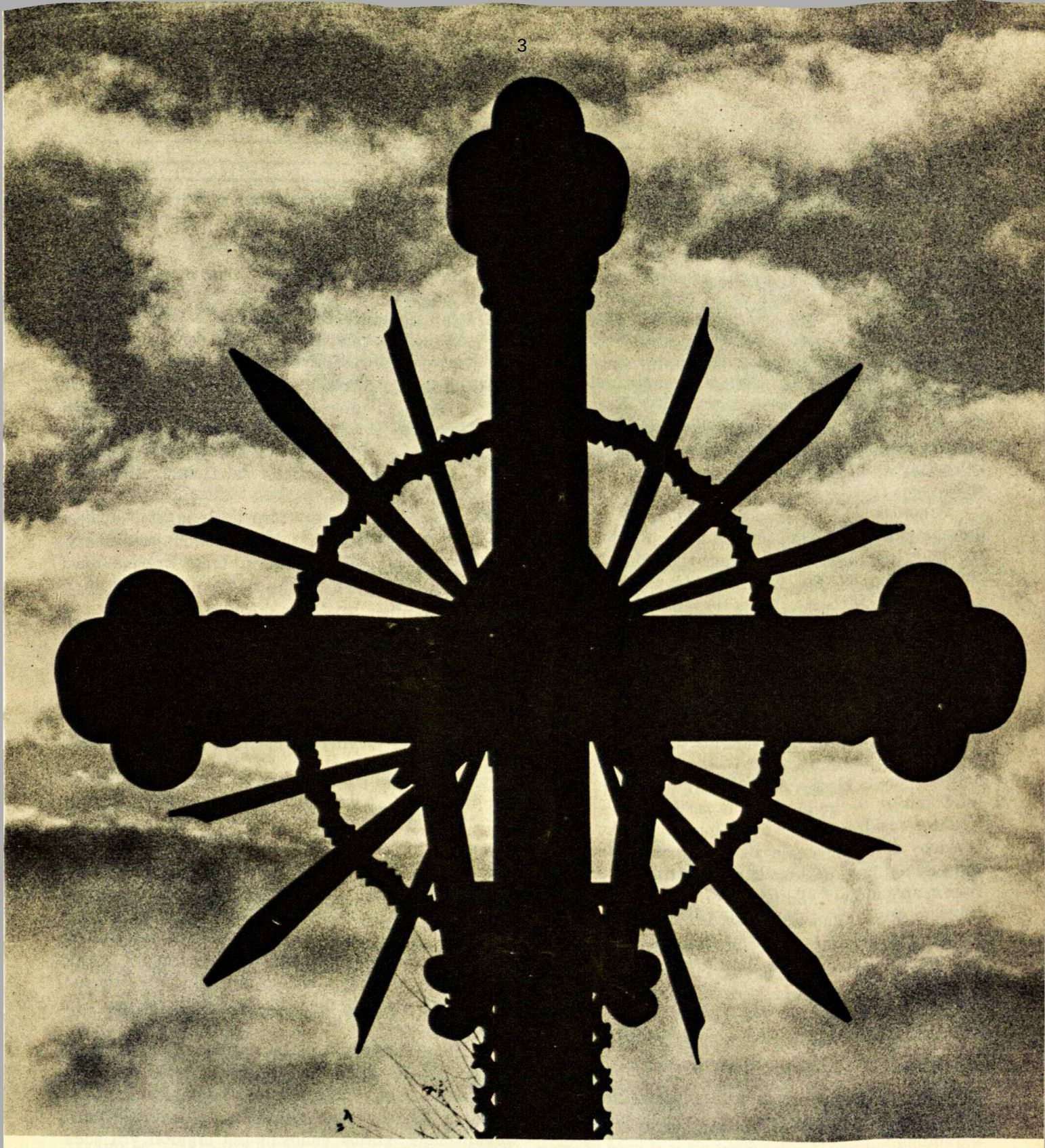

ŠVENTOJO MEDŽIO NUKIRTIMAS

Kodėl nukirtote kryžių —
Šventąjį ąžuolo medį?
Ranka nudžius,
Suakmenės širdis...
Guli, guli plikas kalnelis
Vidury Lietuvos.

Bet aplinkui pajuda akmenys,
Dienovidy saulė sustoja,
Susipina kilpomis upės,
Miškai pavirsta žarijom,
O ašaros ledu...

Tai istorija
Atkasa paslėptą kirvį
Ir paduoda Teisėjui:
Kam jūs nukirtote kryžių —
Šventąjį ąžuolo medį?

Kazys Bradūnas

LIETUVOS
NACIONALINĖ
M. MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

Antai...

PRAEITY: Krikščionybė Lietuvai

Atsiliepdamas į vieno XXIV Lietuviškųjų studijų savaitės Londone paskaitininko pastabas (būk tai Smutkeliu simbolizuojama krikščionybės „pasyvioji" dvasia, pakeitusi Vytimi reiškiamą lietuvių tautos narsą, susmugdė lietuvių tautą), kun. dr. Vyt. Kazlauskas istoriniais argumentais pagrįstoje studijoje aptarė krikščionybėje atrandamas lietuvių tautos atsparumo ir tautinės ištikimybės versmes (žr. *Šaltinį,* 1978, 4—6 nr.).

Pagoniškosios Lietuvos valdovai, „kurdami didingą valstybę, svajojo sukurti pasaulinę galybę, bet tuo būdu silpnino tautos jėgas, eikvodami jas plačiuose, svetimuose rusų kraštuose" (A. Šapoka, „Lietuvos istorija", 151 psl.). „Lietuvių tauta, užsisklendusi savo tautiniame tikėjime ir nepalaikydama gyvesnių dvasinių ryšių su plačiuoju krikščioniškuoju pasauliu, ne tik buvo išjungta iš pasaulinės bendruomenės, bet ir neišsivystė tautine savo individualybe" (S. Šalkauskis, *Tiesos Kelias,* 1937, 5 nr., 342 psl.). Dr. Vyt. Kazlauskas daro išvadą: „Čia kaip tik ir glūdi pagrindinė priežastis, dėl kurios lietuvių tauta — jos diduomenė — politinio savo klestėjimo laikotarpyje pasidavė svetimų kultūrų — gudiškosios ir rusiškosios — įtakai. Vėliau, susidūrusi su krikščioniška lenkų tauta, Lietuvos diduomenė taip pat neparodė reikiamo tautinio atsparumo, pasiduodama jos stipresniam kultūriniam spaudimui". (*Šaltinis,* 1978, 4 nr., 116 psl.). „... istorikai teigia, kad didžiosios tautinės kultūrinės ir valstybinės nelaimės Lietuvą užgulė kaip tik dėl to, kad krikštas buvo keletu šimtmečių pavėluotas" (*ten pat,* 118 psl.).

DABARTY: Krikščionybė pavergtiesiems

Krikščionybė nedaro žmonių pasyvių. Jie nei lietuvio nepadarė pasyvaus. Ji buvo ir tebėra lietuvių tautos gaivintoja.

„Lietuvos, o vėliau Lietuvos-Lenkijos valstybei žlugus, Bažnyčia tapo centrine tautos institucija; visas tautos gyvenimas lygiavosi į ją. Tokiu būdu... katalikybei teko suvaidinti patį svarbiausią vaidmenį ir moderniosios lietuvių tautos gimime... Bažnyčios ryšys su liaudies masėmis stiprėjo ir natūraliai ėmė augti sąmoninga sąveika tarp katalikybės ir lietuvybės" (Vyt. Vardys, „Katalikiškoji rezistencija ir tautos likimas", *Aidai,* 1978, 7 nr., 287—288 psl.).

Katalikybė neugdo rezignuojančio pasyvumo. Tą rodo Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kronika, Viktoras Petkus, Nijolė Sadūnaitė, Romas Kalanta norėjęs tapti kunigu, (prieš susideginimą piešęs jaunuolį liepsnose *po kryžium*), kiti pogrindiniai rezistenciniai leidiniai, kaip (ne pasyvusis!) *Rūpintojėlis, Dievui ir Tėvynei, Aušra,* pagal kurią „krikščionybė lietuvių tautai šiandien yra ne tik tautos atsparumo, tautinės ištikimybės, bet ir tautos gyvybės šaltinis" (plg. 8 nr., 4 psl.).

Šių faktų šviesoj Vyt. Vardys teigia: „tos (katalikiškosios — K.T.) rezistencijos kova už teisę viešai ir be asmeninio pavojaus išpažinti tikėjimą, jos pastangos išlaikyti valdančiai partijai bei valstybei nevergaujančios Bažnyčios instituciją turi epochinės reikšmės Lietuvos tautinės tapatybės išlaikymui (*Aidai,* 1978, 8 nr., 362 psl.).

Šį teiginį iliustruoja — tarp daugelio kitų — šis pavyzdys: „Juozas Šileikis išėjo iš Šiaulių miesto su kryžiumi ant pečių Kryžių kalno link. Kryžius buvo nelengvas, kelias sunkus, nes trukdė transportas... Pravažiuojantieji, pristabdę mašinas, stebėjo kryžiaus nešėją..." Vienai moteriai paklausus „Iš kur tau ryžto ir drąsos viešai dienos metu nešti kryžių", Šileikis atsakė: „Su kryžiumi nebaisu nors ir į velnių būrį žengti" (*LKB Kronika,* 32 NR., 1977, 12, 21).

Su Kryžium ir Rūpintojėliu patys drąsiausi lietuviai pavergtoj tėvynėj kovoja už žmogaus, tautos ir Dievu tikinčiojo teises.

BENDRUOMENĖ: Vertinama

„Antai..." aktualijas šiam numeriui beruošiant, JAV lietuvių visuomenė stovį prie JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos rinkimų urnų. Periodinėj spaudoj buvo pasipylusi visa eilė skatinimų balsuoti.

Tuose skatinimuose pabrėžiama, ne tik kad šie rinkimai demokratiški, ne tik kad, kas norėjo, galėjo išstatyti kandidatus, bet taip pat, kad pati Bendruomenė yra verta visų tautiečių dėmesio ir rėmimo. Štai keletas pavyzdžių:

„Nemetant šešėlių į kitas organizacijas, reikia pabrėžti, kad Bendruomenė pasidarė tvirčiausia, gyvybingiausia ir efektingiausia mūsų organizacija" (Vyt. Alantas, *Dirva,* balandžio 26). „... vienintelė mūsų organizacija, kurios vadovaujami organai yra sudaromi visuotiniu, demokratiniu balsavimo būdu" (Amerikos Lietuvių Katalikų Federacijos valdyba, *Draugas,* balandžio 27). „LB apylinkės ir yra mūsų tautinio kūno arterijos, kuriomis srovena gyvybę palaikanti jėga" (prel. J. Balkūnas, JAV LB garbės pirmininkas, *Darbininkas,* balandžio 27). „... jungia visus lietuvius ir sudaro sąlygas kiekvienam iš mūsų dalyvauti demokratiniame procese išrenkant vadovybėn tuos asmenis, kuriems yra suteikiamas daugumos pasitikėjimas" (dr. R. Strikas, Akademinio skautų sąjūdžio pirmininkas, *Draugas,* balandžio 30).

Šie stambių organizacijų ir iškilių asmenų palankūs atsiliepimai jau savyje yra tam tikras balsavimas už Bendruomenę.

BENDRUOMENĖ: Apjungia

Į Lietuvių Bendruomenės pasaulinę padėtį pažvelgus, matyti, kad jos veikla įvairiuose kraštuose plečiasi. Tai didele dalimi atsispindi stipriai R. Sakadolskio ir R. Kasparo redaguojamame PLB organe *Pasaulio Lietuvyje;* pvz. vasario nr. jame, be ryškių visuomeninių straipsnių, ten randi žinias iš Argentinos, Australijos, Belgijos, Brazilijos, Didž. Britanijos, JAV, Kanados, Švedijos, Urugvajaus, Vokietijos ir Lietuvos.

Lietuvių Bendruomenė vis tampriau pasauly išsisklaidžiusius tautiečius apjungia, o *Pasaulio Lietuvis* vis ryškiau jų veiklą atvaizduoja.

UŽSIENY: Tie patys rūpesčiai

Kaip Lenkijos lietuvių leidžiamos *Aušros* puslapiai rodo, Punsko-Suvalkų krašte gyveną lietuviai rūpinasi panašiais reikalais, kaip ir mes užjūrio išeivijoj: kaip lietuvių kultūros paminklus išsaugoti ir, pagal vieno pokalbio antraštę, „kad būtų paveldėtos vertybės, kurioms mes patys esame ištikimi".

Kaip užjūrio išeivijoj, taip ir ten, tėvynės ne visai savoj pašonėj, kultūrinės ir visuomeninės veiklos srovė silpnėja, retėjant veikliųjų gretoms, tolstant jaunimui.

SU VADOVU: Į Jaunimo Kongresą

Suspaudusios,-ę savo lagaminuose, vykdamos,-i į IV PLJ Kongresą Europoj, jaunimo atstovės,-ai (du trečdaliai išrinktųjų yra mergaitės) iš Australijos, Pietų ir Šiaurės Amerikos kartu vešis multiplikuotus užrašus „IV PLJK atstovo vadovą". Tai rimtos rengėjų pastangos padėti pasiruošti dideliam darbui toms,-iems, į kurių rankas sudėtas kongreso tikslas — „naujai pagrįsti ir įprasminti jaunimo dalyvavimą išeivijos veikloje" ir tuo pačiu sudaryti jaunimo veiklos gaires politinėj, visuomeninėj ir kultūrinėj srityse.

Šiame „Vadove" pateikiami ne tik kongreso įvykiai bei diskusinės temos, bet ir praėjusių Jaunimo Kongresų apžvalgos bei nutarimai.

MOKSLAS: Einsteinas — viršūnėj

Alberto Einsteino universalumą rodo, kad ir ištraukos iš įvairių pasaulio kraštų, spaudos mininčios šio didžiojo mokslininko 100 m. gimimo sukaktį.

Kanados *Montreal Star* (kovo 4) Einsteiną pavadino „vienu didžiausių nuotykių ieškotojų". Jo didybę pasvėrė italų Milano *Corriere della Sera* (kovo 10): „Kaipo fizikas, jis apšvietė taką, kuriuo mes dar nebaigėm vaikščioti; kaipo žmogus, jis žinojo, kaip žvelgti anapus savo eros". Jo visuotinę įtaką apibūdino venecueliečių Caraco *El Nacional* (kovo 21): „Poetai, kosmonautai, teologai ir mokslininkai tebesemia iš jo intelektualinių turtų".

Nors pats būdamas didis mokslininkas, Einsteinas, priešingai šių laikų žmonių tendencijai mokslą beveik „dievinti", mokslo naudojime atpažino ribas: „Jis suprato, kad negalima be skriaudos atskirti mokslo nuo žinojimo. Jis perspėjo, kad, jei mes ir toliau mokslą laikysim religija, bandydami jį paversti „triukų" ir patogių hipotezių kolekcija, tai mes bičiuliausimės su pražūtim" (G. Bonnot, prancūzų socialistų *Le Nouvel Observateur,* kovo 12).

Nemaža netikinčiųjų grindžia savo netikėjimą negalėjimu „moksliškai" įrodyti Dievo buvimo. Tuo tarpu šis didysis mokslininkas ir moksle, ir savo pasaulėžvalgoj rėmėsi daugiau įžvalgom, negu įrodymais. Mokslo srity — jo didžioji įžvalga — reliatyvumo teorija. O savo pasaulėžiūros didžiąją įžvalgą jis taip apibrėžė: „Mano religija susideda iš nuolankaus žavėjimosi aukštesne beribe Dvasia, apsireiškiančia mažose detalėse, kurias mes sugebam suvokti savo trapiais ir silpnais protais. Tas giliai emocinis įsitikinimas aukštesnės protaujančios galybės buvimu, kuris yra apreikštas neaprėpiamoj visatoj, sudaro mano Dievo idėją"

VAIKAI: Kai kada skubinami

Nelabai tuo norisi tikėti, bet dr. D. Elkin, naujos knygos „Child in Society" autorius, teigia, kad išlepinti vaikai, kuriems tėvai leidžia viską, vidurinėj socioekonominėj klasėj JAV-ėse ima nykti, o vietoj jų daugėja *skubinamieji* vaikai, t.y. tokie, kurių tėvai juos skatina, ragina ir stumia siekti, pasižymėti. (žr. *Psychology Today,* vasaris, 38 psl.).

Kaip ten bebūtų JAV-ėse, tačiau atrodo, kad Europoj ir mūsų, europinės kilmės išeivių, tarpe nemaža tėvų turi šią tendenciją. Verta tad pasižiūrėti, kas gali tokiems vaikams atsitikti.

Anksti atsiekti, pasižymėti stumiami vaikai, rašo Elkin, dažnai junta 1. įtampą tarp būtinybės atsiekti ir baimės suklupti, 2. baimę, kad nepasieks, ir 3. perdėtą norą tėvams įtikti, o kartais jausmą savo negalios jiems įtikti.

Mums patiems tai svarstant, kyla išvada: 1. dera vaikus skatinti, bet reikia žinoti vaiko pajėgumą bei ribas; 2. ne tik juos raginti, bet ir jų pastangas remti; 3. paruošti juos priimti tiek pasisekimus, tiek nepasisekimus; pagaliau 4. įdiegti juose ne tiek materialinės gerovės, kiek žmogiškosios vertybės troškimą bei siekį.

Kęstutis Trimakas

Pranas Dovydaitis 1932 rugpiūčio 30 išleistas iš kalėjimo.

Bendrakalinio laiškas velionies šeimai paskelbtas pogrindio *Aušroje*

Prof. Prano Dovydaičio paskutinės dienos

Sveiki, Gerbiamieji, nepamirštamo prof. Prano Dovydaičio vaikai, žmona ir kiti giminės!

Man sunku prieš Jus pasiteisinti ir galiu tik atsiprašyti už tokį ilgą tylėjimą. Jūs patys suprantate: rašyti Jums apie Jūsų tėvą, su kuriuo susietas pats sunkiausias mano gyvenimo periodas, šiaip ar taip, reiškia sujaudinti kiek aprimusią, bet niekad neužgysiančią mano širdies ir sąmonės žaizdą.

Esu Kijevo darbininko sūnus, pats darbininkas, išaugęs pijonieriuose ir komjaunime. Baigęs istorijos fakultetą, buvau pašauktas kariuomenėn, kur užėmiau politvadovo postą. O 1941 m. rudenį, apkaltintas visais baisiais nusikaltimais, buvau nuteistas 10 metų laisvės atėmimo. 1942 m. sausio mėn. atvykęs į Šiaurės Uralo lagerio Trinsko lagpunktą nr. 1, sutikau daug lietuvių, tarp kurių, kaip paaiškėjo, buvo ir Jūsų tėvas profesorius Pranas Dovydaitis.

Lietuviai gyveno atskirame, taip vadinamame lietuviškame barake. Norėdamas susipažinti su profesoriumi, nuvykau į baraką. Mano laiško ribotumas neleidžia aprašyti visą ten matytą gyvenimą. Be to, ir laikas daug detalių ir smulkmenų ištrynė iš atminties, o jos Jums gal būtų labai įdomios. Vis dėlto iš to, kas mano atmintyje liko, užtenka nusakyti būseną ir aplinką, kai Jūsų tėvas gyveno paskutiniąsias savo dienas.

Peržengęs barako slenkstį, paėjęs 2—3 žingsnius, sustojau. Buvo tamsu. Sunku buvo įžiūrėti figūras žmonių, sėdinčių ar gulinčių ant plikų narų, sėdomis ar stačiomis apkibusių, tarsi bitės šaką, stovėjusią barako viduryje krosnį. Buvo girdėti prislopintas gaudesys gulinčių skurdžiuose skuduruose žmonių, o nuo narų gylus dejavimas. Kažkas su kažkuo ginčijosi, o kiek toliau sėdėjęs aukštas, tiesus ir labai išbalęs vyriškis kažko graudžiai verkė. Jo niekas nepaisė, todėl ryžausi prie jo prieiti. Mano pasveikintas lyg atitoko ir į mano klausimą, kuris čia profesorius Dovydaitis, skubiai nešvaria rankove nusišluostęs ašaras, silpnu rankos mostu parodė man į tolimiausią ir tamsiausią barako kampą.

Atsargiai prasibrovęs per vyžų ir kitokių skarmalų krūvas, nuėjau iki mane dominusio barako kampo. Ir štai pamačiau vaizdą, kuris mane giliai sukrėtė.

Beveik ant plikų narų, ant prakaito ir purvo prisigėrusio vatinuko sėdėjo žmogus, labiau panašus į mumiją, negu į gyvą žmogų. Neįtikėtinai liesas, išblyškęs, beveik mėlynas, stipriai į priekį ištįsęs veidas, o giliai įdubusios, protu šviečiančios akys buvo nukreiptos į tamsų barako kampą.

Pasiryžęs nutraukti tą nemalonią būseną, priėjau arčiau ir, garsiai pasveikinęs, paklausiau: „Ar Jūs esate profesorius Dovydaitis?“ „Taip, juo buvau kadaise...“ „Kodėl buvęs?“ — paklausiau aš. „Nejaugi, atėmę laisvę, iš Jūsų ir vardą atėmė?“ „Iš manęs atėmė svarbiausią dalyką — žmogaus teises, pavadinę žeminančiu kalinio vardu“ — atsakė jis.

Taip prasidėjo mūsų pažintis, vėliau išaugusi į nuoširdžią draugystę. Kaip šiandien atsimenu: pasodinęs mane prieš save ant gretimų narų, profesorius paklausė mane, kas aš ir ar ilgam čia įkurdintas. Ir tuojau, nelaukdamas kalbėjo toliau: „Bet kokią tai turi prasmę. Patirtis rodo, kad beveik niekam nepavyksta išbūti, atliekant „amžiną skolą“, tenka užleisti vietą naujom aukom. Dauguma šio lagerio gyventojų, belaukdami termino pabaigos, nueina į kitą pasaulį“.

Prisipažinsiu, kad nuo šių neginčijamai teisingų žodžių pasijutau nekaip. Akys pasruvo ašaromis. Man tuomet buvo 28 metai... Bet susitvardęs pabandžiau profesoriui prieštarauti: „Reikia visomis fizinėmis ir dvasinėmis jėgomis tikėtis ir laukti geresnių dienų“. „Palaiminti tikintieji“ — atsakė profesorius. „O tarp kitko, — sakė jis, — Jūs dar jaunas ir galite būti reikalingas tiems, kurie mus čia įmurkdė... Ar Jūs nesuprantate, kaip tai kvaila laikyti šiuose lageriuose tokią masę vertingų žmonių, faktiškai be naudos, kai tuo tarpu ji tokia reikalinga pramonėj, žemės ūkyje, darbo kabinetuose ir mokslo laboratorijose...“

Aš tada pagalvojau: likimas nevisiškai mane nubaudė, duodamas šioje purvo duobėje sutikti žmogų, su kuriuo ir laisvėje nedažnai tenka taip artimai bendrauti.

Žinoma, šiomis mintimis su profesoriumi nepasidalinau, bet, artimai ir nuoširdžiai bendraujant, pasitvirtino mano pirmykštė nuojautos padiktuota išvada.

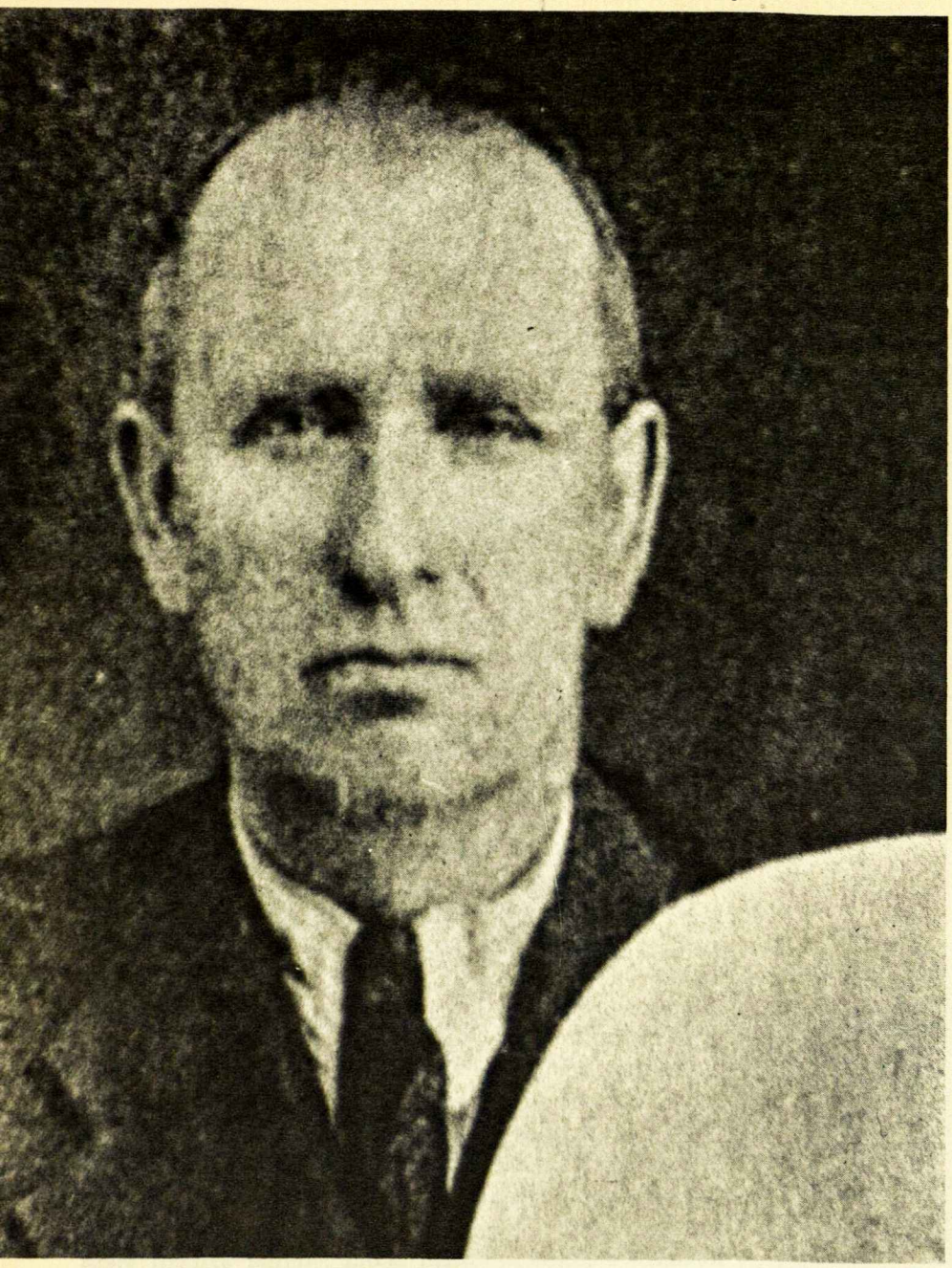

„Pasakyk jiems, kad čia liko tik mano kūnas, o siela ir širdis ten Lietuvoje!“

Paskutinė Prano Dovydaičio nuotrauka, daryta Sovietiniam pasui 1941 m.

Jūs geriau pažinote savo tėvą, ir nėra reikalo aiškinti, kaip jis buvo išsilavinęs ir kokios didelės gyvenimo patirties bei kilnumo žmogus.

Netrukus aplink mus susidarė nemažas ratelis jieškančių dvasinės globos ar bent atsikvėpimo žmonių. Čia būrėsi kijevietis profesorius Kucharenko, radistas-metereologas Kražinskis, lakūnas-naikintojas, suspėjęs numušti keletą priešo lėktuvų, Paša Obramovas, akademikas-biologas, gamtos instituto direktorius Mileris, inžinierius-mechanikas Oktiabrevas, mokytojas iš Buchovinos, aktorė Abramovič, dainininkas-smuikininkas ir puikus pasakotojas Aleksejevas ir daug daug kitų. Kaip matote, ten buvo labai įvairūs amžiumi, profesijomis ir tautybėmis žmonės. Visus juos jungė kančia, Tėvynės meilė ir rūpestis jos lemtimi, meilė savo liaudžiai ir neapykanta tiems, kurie elgėsi su mumis kaip su gyvuliais (o svarbiausia — nežinia už ką).

Šiuose begaliniuose pokalbiuose, diskusijose istorijos, filosofijos, literatūros, religijos ir kitais klausimais dažnai kildavo ginčai dėl partijos, jos idėjų ir praktikos, dėl rusų revoliucijos bei socializmo statybos Tarybų Sąjungoje.

Pokalbiuose niekas nepasakė neigiamo apie V. Leniną ir nieko teigiamo apie Staliną. Kartą kažkas iš mūsų draugų Staliną ir jo bendražygius pavaizdavo taip, kaip vėliau, beveik pažodžiui, jis buvo pavaizduotas po keleto metų XX partijos suvažiavimo tribūnoje.

Praėjo 5 mėnesiai nuo mūsų su profesoriumi pažinties dienos. Buvo gražus vasaros vakaras. Po darbo užėjau pas profesorių ir, susėdę ant narų, ilgai ilgai kalbėjomės. Žinote, kad ten vasarą baltosios naktys ir saulė beveik nenusileidžia. Mums rodėsi, kad dar ne ketvirta valanda ryto, bet naktis. Profesorius tą naktį buvo labai ilgesingos nuotaikos. Jis daug kalbėjo apie

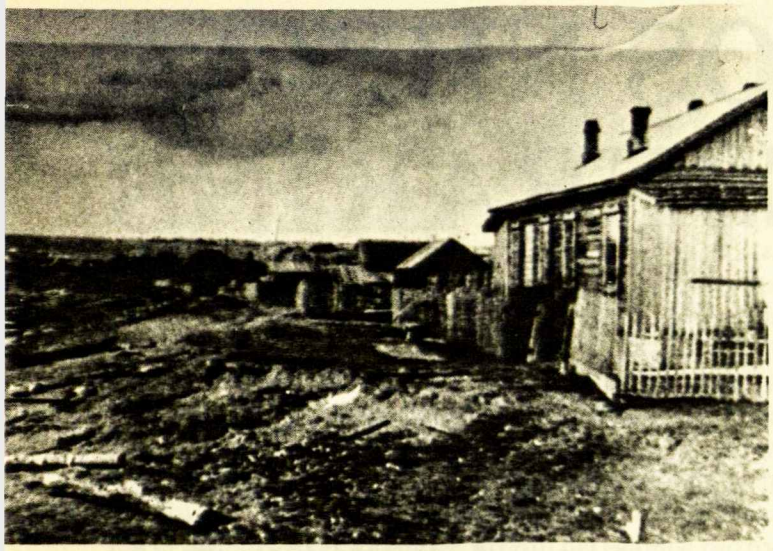

Gari, kurio stovykloje Dovydaitis buvo metus kalinamas

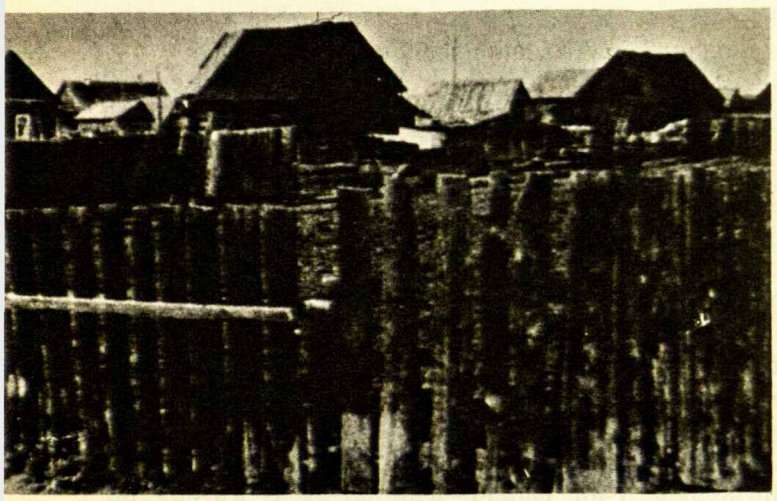

Namai pastatyti toj vietoj kur buvo lietuviai kalinami 1941-45 m.

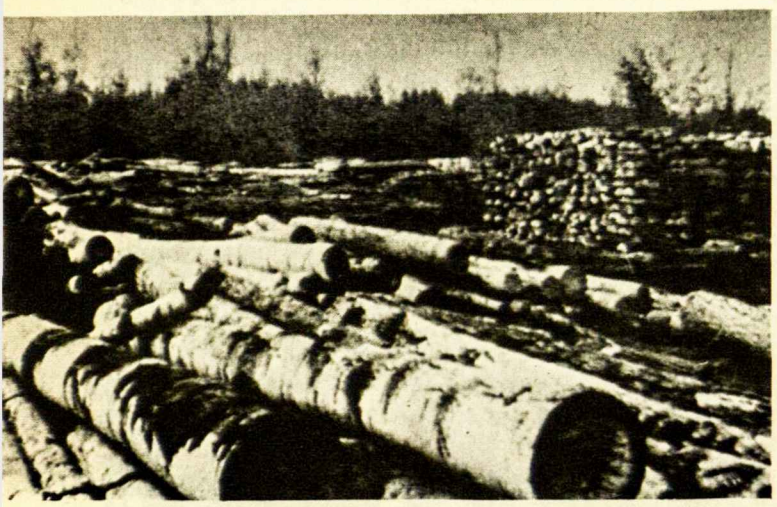

Ši žemė Gario miestelio pakrašty slepia lietuvių kalinių kaulus

savo šeimą, atsiminė visus Jus ir, kai aš pakilau išeiti, jis užlaikė mano ranką savojoje, o kitą padėjo man ant peties ir pasakė: „Taip, sūneli, tikiuosi, kad tu sulauksi geresnių laikų, o mano dienos suskaitytos. Jeigu išeisi laisvėn, o Lietuva bus išvaduota, parašyk ten tiesiog be adreso. Papasakok mano tautiečiams, kad ištikimas Lietuvos ir jos liaudies sūnus Pranas Dovydaitis, paskutinėmis savo gyvenimo dienomis kūnu būdamas toli nuo mylimos Tėvynės, mintimis ir širdžia klajojo jos erdvėje, akyse regėdamas jos vaizdus, pažįstamus gamtovaizdžius, miestus ir be galo brangius vaikus, žmoną, gimines ir artimus žmones. Pasakyk jiems, kad čia liko tik mano kūnas, o siela ir širdis ten, Lietuvoje!“

Profesorius nutilo. Tylėjau ir aš, bijodamas pažvelgti į jį. Jis paleido mano ranką. Man pasidarė baisu. Suspaudė širdį. Pagaliau pažiūrėjau jam į akis, bet jų nepamačiau. Išdžiūvusiomis rankomis uždengęs akis, jis be garso raudojo raudą, būdingą tik stipriems vyrams, rodančią jų ypatingai tragišką būseną.

Po kelių dienų profesorius mirė.

Priešingai lagerio papročiams suradome padorų kostiumą (už keletą duonos „paikių“). Lagerio staliai padarė nelagerinį karstą, ir mes jį palaidojome atskirame kape miško aikštelėje. Ant kapo pastatėme stulpelį su lentele, ant kurios buvo užrašyti jo gimimo metai, baudžiamojo kodekso straipsnis, bausmės terminas, pavardė ir vardas, mirimo diena. Padėję ant kapo miško gėlių, sargybinių lydimi, mes, atsigręždami į vienišą profesoriaus kapą, grįžome į lagerį, krūtinėse jausdami neišreiškiamą atsiskyrimo skausmą.

Netrukus mane išgrūdo į kitą lagerį, ir po metų atėjo nesitikėta laisvė. Išvykau frontan. Ir taip daugiau nebeteko būti prie šio vyresniojo draugo ir mokytojo kapo.

Ar išliko profesoriaus kapas, sunku pasakyti. Tik žinau, jei galėčiau į tas vietas nuvykti, manau, galėčiau nurodyti jo vietą.

Kaip matote, profesoriaus nuojauta pasitvirtino. Atitarnavau dvejus metus eiliniu fronto žvalgu, gavau keletą apdovanojimų, grįžau namo, o dabar, nors ir pavėluotai, radau galimybę atlikti jo priešmirtinį pageidavimą.

Dabar man palengvėjo. Bet kol rašiau šį laišką, skausmas spaudė širdį ir sruvo ašaros.

Baigiau savo liūdną pasakojimą. Tikiuosi, nepakaltinsite manęs už nesklandumus.

Iki pasimatymo. Su didžia pagarba...

Redakcijos pastaba. Laiškas kalinio, kalėjusio su a.a. prof. Pranu Dovydaičiu, aišku buvo pasirašytas. Vieta, kur anuomet buvo palaidotas profesorius, šiandien jau yra gyvenvietė. Dėlto nėra galimybės pargabenti į Lietuvą profesoriaus palaikų.

Aušra Nr. 13

MANO SIELOS NIEKAS NEBESURAKINS

Pamokslas pasakytas kun. Karolio Garucko, S.J. laidotuvėse

Švenčionių ligoninėje balandžio 5 d. mirė kun. Karolis Garuckas, Ceikinių parapijos, Ignalinos rajono, klebonas. Sirgo plaučių vėžiu, nuo kurio ir mirė. Palaidotas balandžio 10 d. Ceikiniuose. Laidotuvėse dalyvavo du vyskupai, apie 100 kunigų ir didžiulė minia žmonių. Priešmirtiniame laiške, rašytame kovo 21 d., pranešė: „Šiandien iš Vilniaus atvežė man Šv. Tėvo telegramą, kurioje meldžia man stiprybės ir siunčia palaiminimą, kartu ragina melstis už Bažnyčios ir visų reikalus". Velionis buvo gimęs 1908 m., kunigu įšventintas 1941 m. Garsėjo savo drąsa kovoje už religines bei tautines teises ir buvo Helsinkio susitarimų vykdymui remti Lietuvos visuomeninės grupės nariu. Ilgus metus buvo tardomas ir persekiojamas.

Kun. Karolio Garucko laidotuvėse pasakyti trys atsisveikinimo pamokslai, kurie yra kovojančios Bažnyčios protesto balsas, labai drąsus, reikalaujantis, paliečiantis visą dabarties gyvenimą.

Šitame Ateities numeryje spausdiname šiek tiek sutrumpintą pirmąjį pamokslą.

Per aspera ad astra, tų žodžių dvasia visą laiką gyveno garbingos atminties Tėvas Karolis. Tūkstančių valandų jis savo gyvenime išgyveno. Buvo norima jį užsklęsti mažame Lietuvos kampelyje, bet jo dvasia pripildė ne tik Ceikinių parapiją, ne tik aplinkines parapijas — tikinčiųjų širdis, krikščioniška dvasia, gaivino visą mūsų tautą. Jo dvasia ir vardas žinomas net užsienyje.

Prieš Kalėdas, paskutines jo gyvenime, jis iš Vokietijos gavo (net) 32 sveikinimo laiškus. Jo vardas skamba radijo bangomis. Ir jūsų susibūrimas aiškiai kalba, kad mus čia sukvietė ne kažkoks tai įskaičiavimas, bet nuostabiai didinga kunigiška ir tėviška velionio Karolio dvasia. Taip, velionis Karolis, Tėvas Karolis, tai buvo daugiau negu kunigas, tai buvo aukos skausmo vyras, tai buvo švyturys. Tėvas Karolis tikrai daugiau negu kunigas jis buvo apaštalas. Atlaikyti pamaldas, patarnauti tikintiesiems, dar tuom neišsibaigia kunigo misija. Bažnyčios pašaukimas — tęsti didįjį Kristaus išganimo darbą. Pažinti evangeliją ir išmokinti kiekvieną širdį ją gyvenime alsuoti ir gyventi. Velionis Tėvas Karolis kur tik galėdamas stengėsi ne tik skleisti evangeliją ir palydint konfratų, palydint brangių tikinčiųjų, kad kiekvieną momentą ir kiekvienoje vietoje kur būdavo atsiradusi galimybė, kad žmonės geriau pažintų amžinąsias tiesas ir išmokęs jas, jomis gyventų. Netikėjimas pagrindų, ne tikras tikėjimas.

Velionis tėvas Karolis — aukos vyras. Ką jis mums palieka? Namą — parapijos namą, kuklius savo rakandus. Bet savo dvasia jis išsiveržė iš tų paprastų namelių ir šiandien mus užburia ir net susikaupę stebimės — iš kur toji didybė? Jis nebojo jokių sunkumų, jam ne kartą iš civilinės valdžios buvo grasinama kalėjimu. Jis ėjo drąsiai ir kitus drąsino — o ko bijoti? „Aš turiu kunigystę, aš turiu evangeliją, aš turiu širdį mylinčią Dievą ir žmones, ir gali mano rankas surakinti, bet mano sielos niekas nebesurakins". Ir jis drąsino aukotis ir eiti drąsiai savo konfratus.

Jis nežiūrėjo visiškai savo sveikatos. Prieš pusantrų metų mano parapijoje jis vedė advento rekolekcijas. Vakare pasižiūriu, kad jo kojos sutinusios, veidas raudonas. „Tėveli, tu pavargai, tau skauda“, o jis kaip visuomet juokaudamas atsakė, „Niekas nemato“.

Velionis buvo skausmo gija. Pirmiausiai jis daug kentėjo dėl Bažnyčios. Jeigu mes pasakytume jums — Jūs turite teisę kvėpuoti, bet neduotume oro, ar galėtumėte pasinaudoti ta teise? Jis suprato ir bažnyčios padėtį. Banyčiai reikia laisvės. Banyčiai reikia spaudos. Bažnyčiai reikia pasinaudoti moderniomis priemonėmis, kad galėtų skleisti visai Lietuvai žodį. Bažnyčiai priklauso ne tik seneliai, bet priklauso kiekviena širdis, pradedant nuo mažyčio kūdikio. Ir jis matydamas kaip sunku skleisti evangeliją jaunimui, kaip ateistų daromos kliūtys... Jis nenurimo... Ir kiekvieną kartą aš jaučiau suskaudusią jo širdį dėl esamos Bažnyčios padėties. Jam sunku buvo matyti, kaip dažnai skleidžiama netiesa. Jis pergyvendavo dėl pasitaikančių nesklandumų bažnyčios ir kunigų gyvenime. Jam sunku būdavo sutikti su mintim — kaip galima dėl saugios vietos išduoti aukščiausius ir brangiausius krikščioniškus principus dėl kurių Kristus ištiesė rankas ant kryžiaus ir aukojo savo gyvybę. Principus, kurie yra visos žmonijos ir kiekvieno žmogaus gyvenimo centre, amžinybėje pagrindu.

Jis kreipėsi į kiekvieną kunigo širdį. Jis eidavo tėviškai, savo pavyzdžiu, savo malda, savo žodžiu, prašydamas „Broliai aukštyn širdis! Jums reikia šviestis. Jums reikia prasmingai gyventi“.

Pagaliau tėvas Karolis buvo švyturys. Vienam čia esančių kunigų, buvęs įgaliotinis Rugienius pasakė: „Nebūk toks, kaip Karolis Garuckas“.

Tai brangieji, jūsų susibūrimas, dalyvavimas (čia), ką jis parodo? Sekti ar nesekti velionį tėvą Karolį? Ar jus čia sukvietė tėvo Karolio gyvenimas kaip kokio nusikaltėlio ar tai kokio išdaviko? Ar tai žmogaus atidavusio visą kas brangiausia, sveikatą, gyvenimą, kad jūsų šeimose būtų džiaugsmas, kad visuomet galėtumėt būti laimingi čia ir amžinai.

Du ištremti vyskupai: J. E. Julijonas Steponavičius (kairėje) ir J. E.Vincas Sladkevičius (dešinėje) dalyvavo kun. Garucko laidotuvėse.

Ir kodėl civilinės valdžios jis buvo nemylimas ir nemėgiamas? Jam net mirus — kai kas nenurimo ir mirusio dar jo bijojo! Viename kolūkyje buvo susirinkimas ir pasakė daržininkams „visi turite būti šiandien darbe, niekas nedalyvaukite laidotuvėse“ arba, kai buvo pašarvotas seklyčioje, ateina viena moteris jo aplankyti ir ją užsipuola „kokia teise eini prie kunigo?“ Ji atsakė: „Aš einu prie žmogaus, kuris šviečia visai mūsų apylinkei savo meile, auka ir gerumu“.

Po Šv. Mišių, kun. Garucko karstas buvo tikinčiųjų masės palydėtas į laidojimą vietą šventoriuje.

Tėvas Karolis priklauso prie didžiųjų žmonių. Pavyzdžiui prisiminkime mūsų tautos didįjį sūnų, vysk. Valančių. Muravjovas jam žadėjo kartuves, tuo tarpu ir ateistinėje spaudoje jis dabar minimas, kaip vienas iš šviesiausių ir didžiausių mūsų tautos, mūsų krašto, žmonių. Arba pavyzdžiui, Indijos tautos sūnus Mahatma Gandhi. Jis buvo kankinamas — daug metų praleido kalėjime, kol pagaliau niekšo ranka jį nužudo dėl to, kad jis buvo didelis. Ir kai jį nužudė, Nehru, apgaubęs jį, pravirksta — „užgeso šviesa ir pasidarė tamsu“. Taip, galutinį žodį tars Dievas, o gyvenime tars istorija. Nesvarbu, kad Valančiui buvo žadėtos kartuvės, jis šiendien šviečia ir švies. Nesvarbu, kad nutraukta Indijos sūnaus Mahatma Gandhi gyvybė, jis gyvas ir jo troškimai, jo darbai, išsipildė.

Tikėkime, kad išsipuldys velionio Tėvo Karolio troškimai, kad Bažnyčia galėtų laisvai skleisti dievišką tiesą nuo kūdikio iki senelio, jaunimui ir kiekvienam kitam žmogui. Tikrai šitie žodžiai išsipildys. Tikrai ateis laikas, kai tauots įsitikins, kad be Dievo gyventi negalima. Garsusis vokiečių ateistas Nietzsche išsireiškė, kad dabartinis nekrikščionis dar nežino ką reiškia būti nekrikščioniu. Ir po to įvykio antrasis pasaulinis karas ir žmonija įsitikino.

Man šia proga leiskite jums pacituoti turbūt paskutinį garbingos atminties Tėvo Karolio laišką, rašytą iš Švenčionių ligoninės:

Pasaulyje yra daug tamsybių ir apgaulės. Būtų liūdna, jeigu tarp visų tamsybių nebebūtų tikrų švyturių. Bet taip nėra. Kaip daug gražių pavyzdžių, tikrų švyturių yra ir mūsų laikais. Ir ne kažin kur toli, bet čia pat ir mūsų tėvynėje. Tamsumos lyg paveikslų rėmai, kurie išryškina geruosius, — rašo savo laiške prieš pat mirtį velionis.

Jeigu mes ką nors aukojame, Dievo malonėje, su gryna intensija, taip, vieną kartą pasirodys vaisiai. Nesvarbu, kad mes patys jų ir nematysime. Reikia turėti kantrybės ir mokėti laukti, nenorėkit tuojau matyti savo darbo ir aukos vaisių. Dievo malonės saulė kartą neš šimteriopą vaisių. Dievas mus augina. Jis savo vaikų neapleis. Tad koks gražus mūsų tikėjimas. Gražus pavasaris, gražus ir ruduo. Gražu gyventi, gražu ir mirti, kad amžinai gyventume. Mes tikime, kad mirusiems galime padėti, o mirusieji mums. Krikščioniui mirtis yra iš vieno kambario perėjimas į kitą. Iš vieno krašto išvažiavimas į kitą.

Aš jį aplankiau, paskutinį kartą Švenčionių ligoninėj. Ir atsisveikinant, jam pasakiau: „Tėveli, būk tvirtas“. Jis man atsakė: „Kunige Algi, pavargau, dabar tęskite jūs mano darbą“. Taip, mums šiandien brangieji, netinka pravirkti prie Tėvo Karolio karsto. Tai būtų velionio įžeidimas. Mums šiandien, reikia susikaupti — kad suprast jo dvasią, jo troškimus, jo ilgesį. Jo darbą ir jo auką ir, kiek leis jėgos, tęsti. Tęsti tai kas buvo šventa, dieviška, brangu Dievui, bažnyčiai, tautai ir kiekvienam žmogui jo gyvenime.

Tardamas šį žodį jaunesnių kunigų vardu, prisimenu, kaip dažnai jis kalbėdavo apie kunigystės didingumą žodžiu, o dar labiau savo pavyzdžiu. Tėvas Romualdas Blažys man pačiam parodė kelią iki altoriaus.

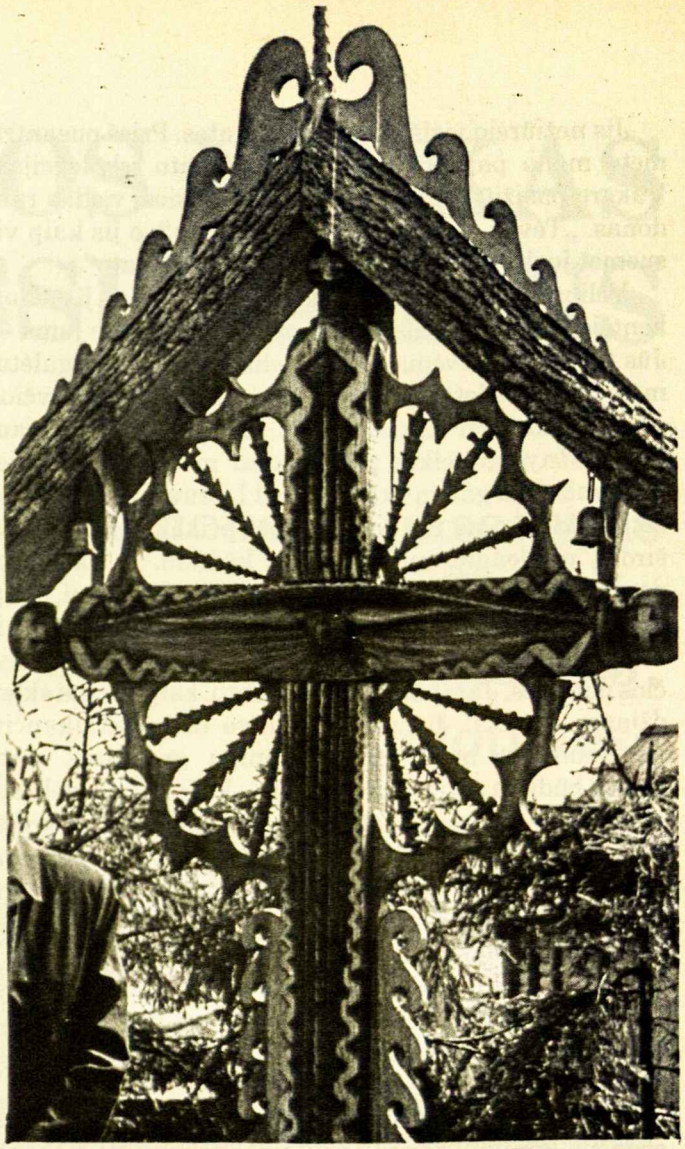

Kun. Karolio Garucko laidojimo vietoj buvo pastatytas lietuviško stiliaus kryžius.

Velionis tėvas Karolis parodė koks turiu būti kunigas ir aš esu tikras, kad jis į kiekveiną iš mūsų šiandien savo pavyzdžiu, savo gyvenimu kalba: „Broliai kokie mes turime būti, kunigai gyvenimo tikrovėj, šiandien, mūsų dienomis“.

Tad brangūs tikintieji neverkime, bet gyvenkime tuo, kuo jis savo siela, visa prigimtimi jums spinduliavo ir skleidė. Mokykite gyventi tuo savo vaikus. Geriausi turtai kiekvienam jūsų vaikui, jaunuoliui pagrindinis kelias — dora ir tikėjimas. Sesės ir broliai, kurie čia esate, gyvenkime ir mes jaunystėje, šeimoje, ta dvasia...Dora, tikinti šeima — laiminga tauta.

Šiandien pavargom, bet dvasia šviečia kaip saulė ir tikime į tiesą. „Pasitikėjau tavim, Viešpatie, ir nebūsiu sugėdintas per amžius“. Ir visi mes čia susiburę meldžiamės, nes šitie žodžiai visu pilnumu tinka velioniui Tėvui Karoliui Garuckui. Tad tegu jo gyvenimas ir mus padrąsina.

Pasitikėkime: „Aš nugalėjau pasaulį“.

Amen.

S. ŠALKAUSKIO KŪRYBINĖ PREMIJA DR. A. MACEINAI

Ateitininkų Federacijos Valdybos komisija, sudaryta iš Sauliaus Girniaus, kun. Alfonso Grauslio, Česlovo Grincevičiaus, Aušrelės Liulevičienės ir Alinos Skrupskelienės, 1979 m. kovo 23 d. Stasio Šalkauskio kūrybinę premiją paskyrė dr. Antanui Maceinai už veikalą **Filosofijos kilmė ir prasmė,** kuris savo svarumu ir originalumu reikšmingai praturtino filosofinę lietuvių literatūrą.

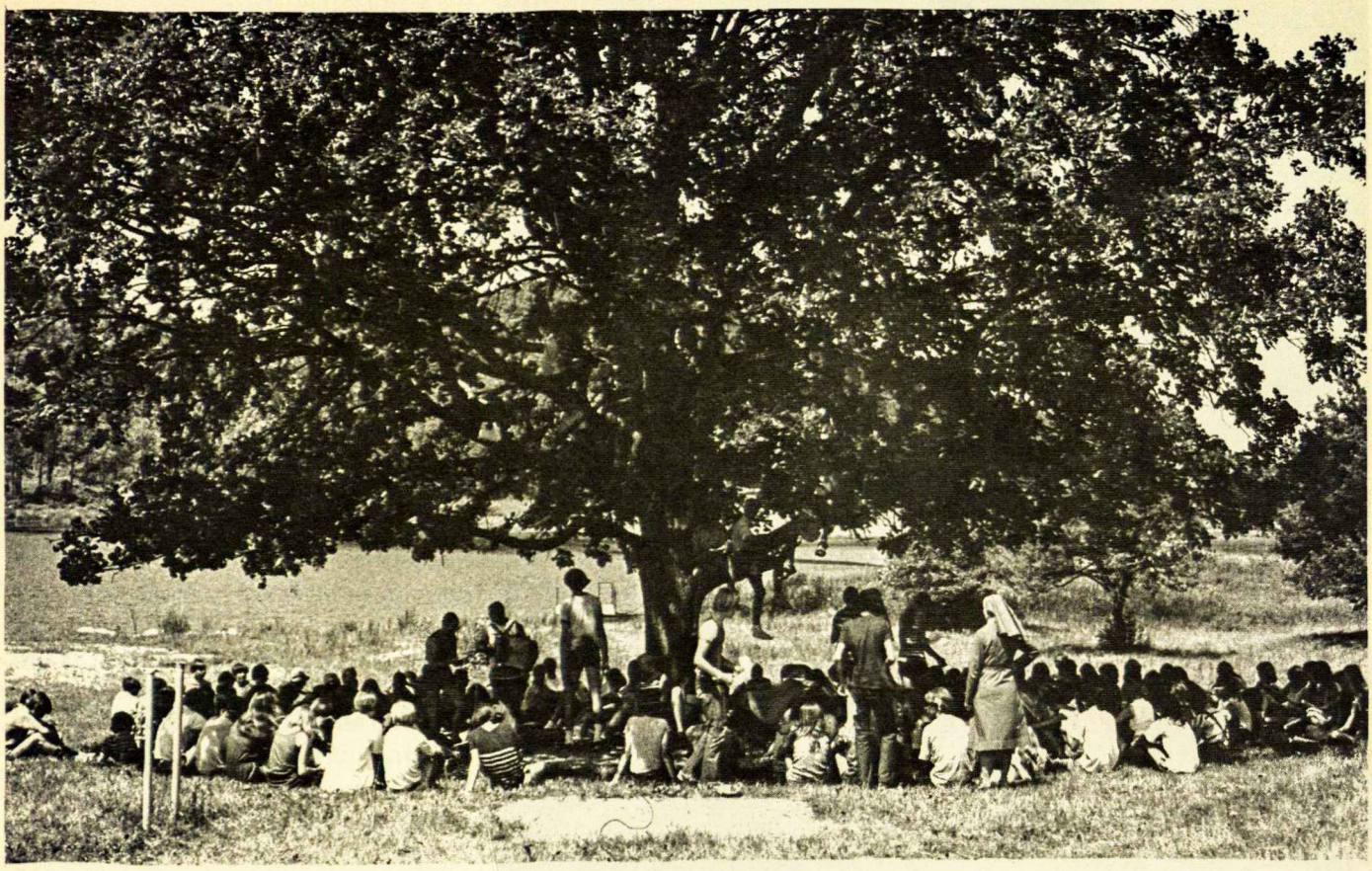

ATSINAUJINIMO SĄJŪDŽIAI

Kęstutis Trimakas

Šių laikų krikščionieškieji sąjūdžiai

Š. m. Ateities *balandžio numeryje pradėjome straipsnių seriją apie krikščionių sąjūdžius. Pirmiausia buvo svarstomas krikščioniškąjį pasaulį plačiai paveikęs ekumeninis — krikščionių vienijimosi sąjūdis. Šiame numeryje aprašomi atsinaujinimo judėjimai. Kiek anas sąjūdis pagrindinį dėmesį kreipia į plotį bei apimtį — į ryšius tarp krikščionių, tiek šie judėjimai — į gelmę, į krikščionybę, kaip gyvenimą pakeičiančių idėjų bei idealų šaltinį.*

Su religija yra taip: Specialiuose žmonėse gimsta ypatingai stiprus religinis įkvėpimas. Jie dalinasi juo su kitais. Kiti ima juos sekti. Susidaro tikinčiųjų bendruomenė. Ji tą religinį įkvėpimą įkūnija formose: institucijose, visuomeninėj struktūroj, apeigose, papročiuose, doktrinoj. Bet laikui bėgant, žmonės keičiasi. Nutolstama nuo pradinio įkvėpimo. Dvasia blėsta. Formos kurį laiką palaikomos, bet, stokojant dvasiai, kyla pavojus ir jų atsisakyti.

Čia iškyla religinio atsinaujinimo reikalas: ne grąžinti ankstyvesnes formas, bet pažadinti pirmykštę dvasią. Reikia atsinaujinimo sąjūdžių. „Religinio atbudimo judėjimai iškyla tuo metu istorijoj religijų, pasižyminčių religinio impulso perdėtu suinstitucinimu bei kritiška situacija jose pačiose ar jų sukurtose kultūrose“ (Concilium: Spiritual Revivals, 84 psl.).

Bangavimas kultūrose. Naujos bangos pradžioj

Istorijos filosofai, kaip Herman Kahn ir Anthony J. Wiener (dalinai naudodamiesi Pitirim Sorokin įžvalgom) teigia, kad kultūrose vyksta bangavimas. Vakarų pasauly tas bangavimas, anksčiau pasireiškęs nežemiškumu prieš 7—8 šimtmečius pakrypo į žemę: empiriškumu (griežtaisiais mokslais), sekuliarizmu (atsikreipimu į pasaulį), pragmatizmu (kas žmogui nauda), hedonizmu (kas žmogui malonu). Savaime aišku, kad žemiškos kultūros paveiktuose žmonėse religija tevaidina labai menką vaidmenį, arba iš viso — jokio. Taip yra atsitikę su Vakarų pasaulio svarbiąją religija — krikščionybe. Žemiškos kultūros

paveiktuose žmonėse jos dvasia gerokai išsekusi: išlikusios formos mažai tegaivinamos pirmykšte dvasia.

Tie istorijos filosofai teigia, kad, iš vienos pusės, žemiškoji tendencija yra pažengusi tiek toli, jog gal yra peržengusi kulminaciją; antra vertus, lyg pastebimi ženklai. (susidomėjimas aukštesniais sąmoningumo stoviais, misticizmu, kai kur religiniu atgimimu), kurie rodo kryptį į dvasingumą. Ir tai gali būti pradžia naujos bangos.

Ir į II Vatikano visuotinį Bažnyčios suvažiavimą galima žiūrėti kaip į Bažnyčios pastangą grįžtį prie pradinės dvasios. Toks aiškiai buvo Jono XXIII tikslas. To visuotinio suvažiavimo pasekmė — struktūrinės reformos, kiek kitokia nuotaika, nusistatymai, bet ne dvasinis atsinaujinimas.

Ir Paulius VI 1975 m. Šventųjų Metų paskelbimu, Katalikų Bažnyčioj tikėjosi iššaukti dvasinį atsinaujinimą. Bet to neįvyko.

Savotiškai keista, kad institucinės Bažnyčios hierarchijos pastangos dvasią atnaujinti buvo nesėkmingos. Pastangos — ir labai retos, ir dvasios atgaivos neiššaukusios.

Vis dėlto II Vatikano suvažiavimas savo dėmesiu, savo nuotaika ir nusiteikimu yra sudaręs atvirą, palankią atmosferą. Nuo pačių žmonių priklausys, kuria kryptim krikščioniškoji bendruomenė pasuks: į tolimesnį nykimą ar į atgimimą.

Atsinaujinimo sąjūdžiai: Praeity ir dabar

Krikščionių tarpe jutimas reikalo atsinaujinti nėra charakteringas vien šiems laikams. Kristaus sekimas reikalauja nuolatinio atsinaujinimo. Krikščioniškų atgimimo sąjūdžių buvo įvairiais laikais; pavyzdžiui, 4-tam šimtmety prasidėjęs monastinis judėjimas į Egipto dykumas, 13 amž. šv. Pranciškaus Asyžiečio iššauktas sąjūdis, ir kt.

Ir mūsų tautoj tautinio atgimimo metu buvo juntamas religinio atgimimo reikalas. Dėl to kilo ateitininkų sąjūdis. O ir pačiuose ateitininkuose tam jautrumas ir pastangos laiks nuo laiko pagyvėja, kaip pvz. gyvosios dvasios reikalo skelbimu prieš II pasaulinį karą ir dabar.

Šiandien atsinaujinimo žymių yra ryšku krikščionių tarpe įvairiose tautose. Kaip pavyzdžius, suminėsime du: Prancūzijoj ir Pietų Amerikoj.

Prancūzijoj yra pastebimas religinis atgimimas aktyvių katalikų studentų tarpe po 1970 m. Jie buvo Katalikų Akcijos formuojami steigti Kristaus karalystę žemėje. 1968 m. jie metėsi į politiką: iš religinio taško — kritikavo krašto neteisingą socialinę santvarką, o iš politinio taško — Bažnyčią, palaikančią tą neteisingą politinę struktūrą. Po nepasisekusios politinės veiklos, demonstracijų ir kt. tie aktyvistai-studentai atsigrįžo į religiją: susirinkdavo bendrai maldai, tyliam šv. Rašto mąstymui, pasidalinti asmeniniais religiniais pergyvenimais.

Savotiškai gimininga yra Pietų Amerikoj išvadavimo sąjūdžiai aktyvistų, kurie tebeveikia ir tebekovoja prieš turtuolių valdomas diktatūrines valdžias neturtingųjų socialinei gerovei pakelti. Jaunystėj jie buvo pasitraukę nuo katalikybės, kuri Pietų Amerikoj lengvai sutapatinama su sentimentaliu ir neretai prietaringu pamaldumu be ryšio su tikru gyvenimu bei šių laikų problemom. Jie pasidarė svetimi Bažnyčiai, rūpinosi vargšų problemomis, neretai persiimdami marksistinėm idėjom. Tačiau nemaža jų yra pajutę dvasinį alkį; krikščionybėj jie ieško gilesnės prasmės savo veiklai ir rūpesčiams, Kristaus moksle ir sekime rasdami pagrindą ir atramą.

Šiais laikais atsinaujinimo sąjūdžių yra visa eilė. Jų daugumas yra vietinio, grupinio ar — geriausiu atveju — tautinio pobūdžio. Iš jų labiausiai plintąs, pasiekęs tarptautinę ir net tarptikybinę areną yra charizmatinis sąjūdis.

Charizmatinis sąjūdis

Charizmatinis (sekmininkų) sąjūdis yra ne sekta, bet sąjūdis; ne vienoj Bažnyčioj, bet įvairiose krikščionių Bažnyčiose. Belgų kardinolas Suenens teigia, kad jis net ne sąjūdis: „Ji yra malonės srovė,... greit auganti visur pasauly. Aš jaučiu ją ateinant ir matau ją ateinant“, — kai ji apims visą Bažnyčią, jos nebebus.

Šiam ir katalikų tarpe vis gausėjančiam sąjūdžiui parodoma daug palankumo yra rodoma todėl, kad, kurį laiką stebėjus ir ištyrus, jis atrandamas kaip dvasią gilinąs ir gaivinąs žmonių judėjimas. Apie hierarchijos palankumą kalbėsim vėliau. Pirmiausia — apie šio sąjūdžio pagrindus.

Charizmatinio sąjūdžio pagrindai: Teologinė priežastis; istorinė pradžia.

Charizmatinis sąjūdis turi teologinę priežastį ir istorinę pradžią. Jo teologinė priežastis yra paties Kristaus pažadas savo mokiniams atsiųsti Šventąją Dvasią, kuri juos toliau mokys, stiprins, guos ir rems.

Istorine sąjūdžio pradžia yra laikomas Šv. Dvasios atėjimas į apaštalų tarpą, o taip pat per juos paveikimas besiklausiančiųjų Jeruzalėje. Sekminės yra laikomos Kristaus Bažnyčios pradžia.

Nors Katalikų Bažnyčioje Šv. Dvasia visad buvo garbinama kaip Švč. Trejybės tretysis Asmuo ir nors Sekminėms liturgijoj buvo skiriama atitinkama vieta, tačiau, atrodo, nesuklysime teigę, kad Šv. Dvasiai nebuvo skiriama tiek dėmesio, kiek būtų buvę galima ar net kiek būtų derėję (pvz. katalikuose tikrai buvo paplitęs kur kas didesnis pamaldumas į Mariją, negu į Šv. Dvasią).

Senieji sekmininkai

Į Šv. Dvasią ypatingą dėmesį atkreipė protestantų dalis 1900 m. Tai buvo pirmieji pentekostalai (sekmininkai). Pradžioj jie priklausė protestantų Bažnyčioms (prasidėjo Topeka, Kansas, JAV), bet jie buvo netoleruojami savose Bažnyčiose ir greit sudarė

savo atskiras bažnytines bendruomenes. Ta prasme jie pirma sudarė sektas. Šiandien jie laikytini atskira krikščionių Bažnyčia.

Pagal senuosius pentekostalus, Sekminės tebevyksta. Šventumas pasiekiamas Šv. Dvasios antruoju krikštu. Kalbų dovana yra reikalinga, nes parodo, kad tikintysis tą krikštą gavo. Jie pabrėžė šv. Rašto neklaidingumą, tikinčiųjų kunigystę ir išganymą tikėjimu. Jų teologijoj — fundamentalizmas. Jų pamaldume — emocianalumas.

Šiuo metu jie gerokai paplitę. Visam pasauly yra gal apie 10 milijonų) JAV-ėse yra 2-4 milijonai. „Katalikiškam" Pietų Amerikos kontinente senųjų pentekostalų yra keturis kartus daugiau negu kitų protestantų (Čilėj 14% visų gyventojų yra pentekostalai). Daugėja jų ir Europoj, ypač Italijoj ir Sovietų Sąjungoj (laiks nuo laiko spaudoj pasirodo žinios apie jų tivrtą laikyseną persekiojimuose Rusijoje ir okupuotoj Lietuvoj).

Charizmatikai — naujieji sekmininkai

Charizmatikai (nesumaišytini su minėtais senaisiais pentekostalais) ėmė plisti 1950 m., pirmiausia protestantų, vėliau nuo 1967 m. ir katalikų tarpe. Plito ne kaip sekta, t.y. neatsiskirdama nuo bažnytinio kamieno, bet kaip sąjūdis, t.y. judėjimas pačiose Bažnyčiose: jie patys liko Bažnyčiose, o bažnytinės vadovybės jų veiklą vienu ar kitu būdu patvirtino ar bent toleravo. Šiam sąjūdžiui priklauso tikintieji, išpažįstą savo tikėjimą pagal savo Bažnyčių nurodymus, tik jie, be to, pabrėžia Šv. Dvasios veikimą ir Šv. Dvasios krikšto reikalą.

1977 m., t.y. po ketvirčio amžiaus, jau buvo apie 3 milijonai charizmatikų: iš jų — beveik vienas milijonas katalikų buvo vienu ar kitu būdu prisidėję prie šio sąjūdžio.

Charizmatikai Katalikų Bažnyčioj.

1966 m. pavasarį du pasauliečiai dėstytojai katalikiškam universitete Pittsburge, Pa., JAV, jausdami šviesos reikalą, ėmė viens už kitą melstis į Šv. Dvasią. Sekančiais metais per vienas rekolekcijas apie 20 asmenų, profesorių ir studentų, patyrė Šv. Dvasios krikštą.

Prasidėjo judėjimas, pradžioj labai kukliai — tame pačiame Duquesne universitete, paskui — Notre Dame, Michigan State (East Lansing), Iowa State, ir Šv. Kryžiaus *(Holy Cross)* universitetuose, teologijos profesorių, studentų, kunigų ir pasauliečių tarpe. Daugumas jų buvo 30—40 m. amžiaus; jaunimo — apie trečdalis. Iš universitetų sąjūdis persimetė į parapijas, moterų bei vyrų vienuolynus.

1973 m., kai charizmatikų jau buvo apie ketvirtis milijono, metiniame suvažiavime Notre Dame, Ind., universitete dalyvavo 20 su viršum tūkstančių asmenų, 700 kunigų, bent 5 vyskupai ir kardinolas Suenens. Gi 1977 m. metiniame suvažiavime jau buvo 50,000 dalyvių; iš jų beveik pusė katalikų.

Tai rodo charizmatinio sąjūdžio nepaprastą augimą JAV-ėse. Tačiau jis plinta ne tik Amerikoj, bet ir kituose kraštuose. Pavyzdžiui, to sąjūdžio mėnesinis žurnalas *New Covenant* yra siuntinėjamas į 90 kraštų.

Maldos susirinkimai

Charizmatikai renkasi reguliariai melstis „kreipti dėmesį į Viešpatį", įsitikinę, kad Dievas apčiuopiamai apsireikš jų pačių veiksmais. Todėl jie dalinasi idėjom, išgyvenimais, skaitymu, komentarais, įkvėpimu, „pranašystėmis" ir „kalbos dovanomis". „Pranašystėmis" čia suprantamos ne Senojo Testamento ar mistinis malonės prasme, bet daug paprasčiau: t.y. jie kas iš dalyvių jaučia polinkį pasakyti ką nors paguodžiančio, paraginančio, paskatinančio, perspėjančio ar žadančio, tai ir pasako. Gi „kalbos dovanomis" čia suprantama ne tikra kalba, bet garsai, kuriuos jungia ritmas, o kartais ir melodija, ir kurie ištariami šventam jausmui (nebūtinai žodine prasme) išreikšti. Pagal Gelpi („American Pentecostalism", *Spiritual Revivals,* 102—105 psl.), tai nėra nei nepaprasta dovana, nei stebuklinga. Gi Samarin („Tounges of Men and Angels", 1970, 227—229 psl.) rašo, kad kalbos dovana yra „ko tai švento kalbinis simbolis".

Pauliaus VI ir vyskupų vertinimai

Prasidėjęs tikinčiųjų iniciatyva, charizmatinis sąjūdis turėjo anksčiau ar vėliau būti pasvertas bažnytinės vadovybės, tuo labiau, kad jo plitimas palietė tiek daug žmonių. Kontakto su hierarchija nevengė nei pačios charizmatinės grupės.

Palankumą charizmatiniam sąjūdžiui yra parodęs popiežius Paulius VI ir vyskupai. Sąjūdžiui dar tik vos prasidėjus, JAV vyskupų konferencija pavedė vienai komisijai jį ištirti. Jau 1969 m. toji komisija pareiškė, kad „sąjūdis turi teisėtą teologinį pagrindą savo egzistencijai,... stiprų pamatą šv. Rašte". Gi 1975 m. sausio 22 d. buvo paskelbtas JAV katalikų vyskupų konferencijos tiriamosios ir praktinės sielovados komisijos pareiškimas. Jame teigiama: „Viena iš didžiųjų Šv. Dvasios apraiškų mūsų laikais buvo II Vatikano Susirinkimas. Daugelis taip pat tiki, kad charizmatinis katalikų atsinaujinimas yra kita tokia Šv. Dvasios apraiška. Iš tikrųjų jame matome daug teigiamų ženklų..." Tokiais ženklais suminimi stiprus tikėjimas Kristumi ir atsidavimas Jam, susidomėjimas malda, naujas dvasinių vertybių pajutimas, didesnis jautrumas Šv. Dvasios veikimui, Dievo garbinimui, įsijungimas į Bažnyčią. Nurodomos ir kai kur pasireiškiančios neigiamybės: elitizmas-uždarumas, biblinis fundamentalizmas ir perdėtas polinkis į juntamą religinį potyrį; perdėtai neturėtų būti vertinami ir tokie reiškiniai, kaip „gydymas, pranašystės, meldimasis kalbomis ir kalbų aiškinimas", nors jie ir „gali būti tikros Šv. Dvasios apraiškos..., jie turi būti rūpestingai ištiriami"). Komisija pareiškė: „primygtinai raginame kunigus susidomėti sąjūdžiu", nes „įjungimas kunigų į vadovavimą yra aiškiai esminis sveikam charizmatinio atsinaujinimo vystymuisi". Komisija užbaigė šiais žodžiais: „Mes tariame padrąsinimo žodį jau įsijungusiems į charizmatinį sąjūdį ir remiame

gerą bei pageidaujamą jo kryptį".

Lyg tęsdamas to pareiškimo palankumą JAV vyskupų konferencijos pirmininkas arkivysk. J. L. Bernardinas Amerikos katalikų charizmatinio atsinaujinimo suvažiavime 1976 m. pasakė: „Tą patį padrąsinimo žodį aš galiu tarti jums ne tik savo vardu, bet ir oficialiai, kaip JAV katalikų vyskupų konferencijos pirmininkas... Yra daug ženklų, rodančių, jog šiame sąjūdyje tikrai veikia Šv. Dvasia... Mačiau labai daug gera, kylančio iš šio sąjūdžio. Pavyzdžiui, šv. Raštas daugeliui pasidarė, kas ir turėtų būti: mieli ir gyvi mylinčio Tėvo žodžiai... Pažįstu apsčiai žmonių, kurie patyrė gilią ramybę maldos susirinkimuose... Žavinga aukoti Mišias, kuomet garbinimo šūkiai ir aleliuja veržiasi iš kiekvieno dalyvio širdies gilumos. Pažįstu ne vieną, patyrusį gydomąją Dievo galią..."

Panašiai ir Kanados vyskupai, tik dar oficialiau — t.y. viešu laišku visiems Kanados katalikams — 1975 m. pareiškė, kad charizmatinio atsinaujinimo „apraiška, nors nauja, negali būti atsieta nuo Bažnyčios. Bažnyčioje ir kaip Bažnyčios dalis, ji yra naujas liudininkas, skelbiąs, kad Sekminės tęsiasi. ... centrinį dėmesį kreipia į Šv. Dvasios buvimą Bažnyčios bendruomenėje bei jos nariuose". Sąjūdyje puoselėjami teigiami ryšiai su Kristumi, su Švč. Trejybe, pamaldumas į Mariją, broliški asmeniniai ir bendruomeniniai ryšiai tarp žmonių, spontaniška malda, sakramentinis gyvenimas, atvirumas Šv. Dvasios dovanoms ir Dievo žodžiui šv. Rašte. Kanados vyskupų išvada: „Pagrindinė charizmatinio atsinaujinimo kryptis yra gera — tuo mes esame tikri".

Buvo suminėti kai kur pasireiškią neigiami reiškiniai, kaip stebuklų ieškojimas, charizmų monopolizavimas, tvirtinimas, kad būtinai reikia priklausyti šiam sąjūdžiui, jausmingumas, savim apsiribojimas, fundamentalizmas, tarp krikščionių esančių skirtumų užtušavimas.

Popiežiaus Pauliaus VI palankumas charizmatiniam atsinaujinimo sąjūdžiui buvo ne vieną kartą parodytas tiek žodiniu vertinimu, tiek susitikimais su sąjūdžio nariais. Jau 1973 m. spalio 10 d. audiencijoje katalikų charizmatinio atsinaujinimo vadovams jis pareiškė: „Mes džiaugiamės kartu su jumis, brangūs bičiuliai, dvasinio gyvenimo atsinaujinimu, pasireiškiančiu šiuo metu Bažnyčioje įvairiais būdais ir įvairiose vietose... Visur čia galime atpažinti paslaptingą bei jautrų Šv. Dvasios, tos Bažnyčios sielos, veikimą". Gi III Tarptautinio katalikų charizmatinio atsinaujinimo kongreso dalyviams šv. Petro bazilikoje 1975 m. gegužės 19 d. Paulius VI pasakė: „Brangūs sūnūs ir brangios dukros... Jūsų noras užimti aiškią vietą Bažnyčioje yra tikras Šv. Dvasios veikimo ženklas... Nieko labiau nereikia tokiai vis labiau supasaulėjančiai žmonijai, kaip liudijimo šio ‚dvasinio atsinaujinimo', kurį matome šiandien Šv. Dvasios pažadinamą įvairiuose kraštuose ir įvairiausiose kultūrose... Tad kaip gi šis ‚dvasinis atsinaujinimas' negalėtų būti palaimingas Bažnyčiai ir pasauliui? O jeigu jis toks, tai kaip nesiimti visų priemonių, kad toks ir išliktų!".

Teigiamas vertinimas: Nei paniekinant, nei pervertinant

Ne visiems žmonėms lengva naują gerą dalyką tinkamai įvertinti. Vieni jį gali pervertinti, kiti suniekinti. Tendencija charizmatinį sąjūdį suniekinti pasitaiko dėl dviejų priežasčių: 1. charizmatikai neteisingai sumaišomi su senaisiais pentekostalais ir palaikomi „heretikais", atskalūnais ir pan.; kas juos taip sumaišo, visai neturi istorinės nuovokos; 2. charizmatikai pasmerkiami dėl pasitaikančių neigiamybių; čia vėl neteisinga pasmerkti gero dalyko dėl atsitiktinių, jo paties esmei priešingų priemaišų. Kaip kardinolas Suenens pastebi: „Kur yra mėsos, ten susirenka ir musių". (ir katalikų Bažnyčioj yra neigiamybių, bet jos yra atsitiktinės, Bažnyčiai priešingos priemaišos, dėl kurių Bažnyčia nepasmerktina).

Antra vertus, charizmatino sąjūdžio negalima pervertinti. O ta tendencija pasitaiko pas kai kuriuos charizmatikus, laikant save „išrinktaisiais", o necharizmatikus — žemesniais už save; charizmatinį sąjūdį esant būtiną išganymui ar bent šventumui, nes turintį Šv. Dvasios monopolį. Iš tikro tokia tendencija priešinga pačiam charizmatiniam sąjūdžiui: Šv. Dvasia jai atsidavusius daro nuolankius, o Kristus apie Ją pasakė, kad Ji „pučia, kur nori", taigi jokiu „monopoliu" neribojama.

Visos šios pastabos nesumažina charizmatinio sąjūdžio vertės. Pagal kardinolą Suenens, II Vatikano suvažiavimą sušaukęs Jonas XXIII norėjo atsinaujinimo ir tas jo troškimas yra išpildytas charizmatiniu sąjūdžiu. Suenens pranašauja, kad kai šis sąjūdis apims visą Bažnyčią, jis bus atlikęs savo uždavinį ir nebebus reikalingas.

Ar taip įvyks, parodys ateitis. Šiuo metu šis sąjūdis pergyvena sužydėjimo laikotarpį. Jis teberodo gyvo augimo ženklų — ne tiek įsijungusiųjų gausėjimu, bet ir gryninant sąjūdžio dvasią bei siekius. Jame pasireiškia ir savikritikos (pavyzdžiu gali būti kad ir knyga dr. J. Massyngberde Ford knyga „Which Way For Catholic Pentecostals?") — ir tai yra teigiamas ženklas.

* * *

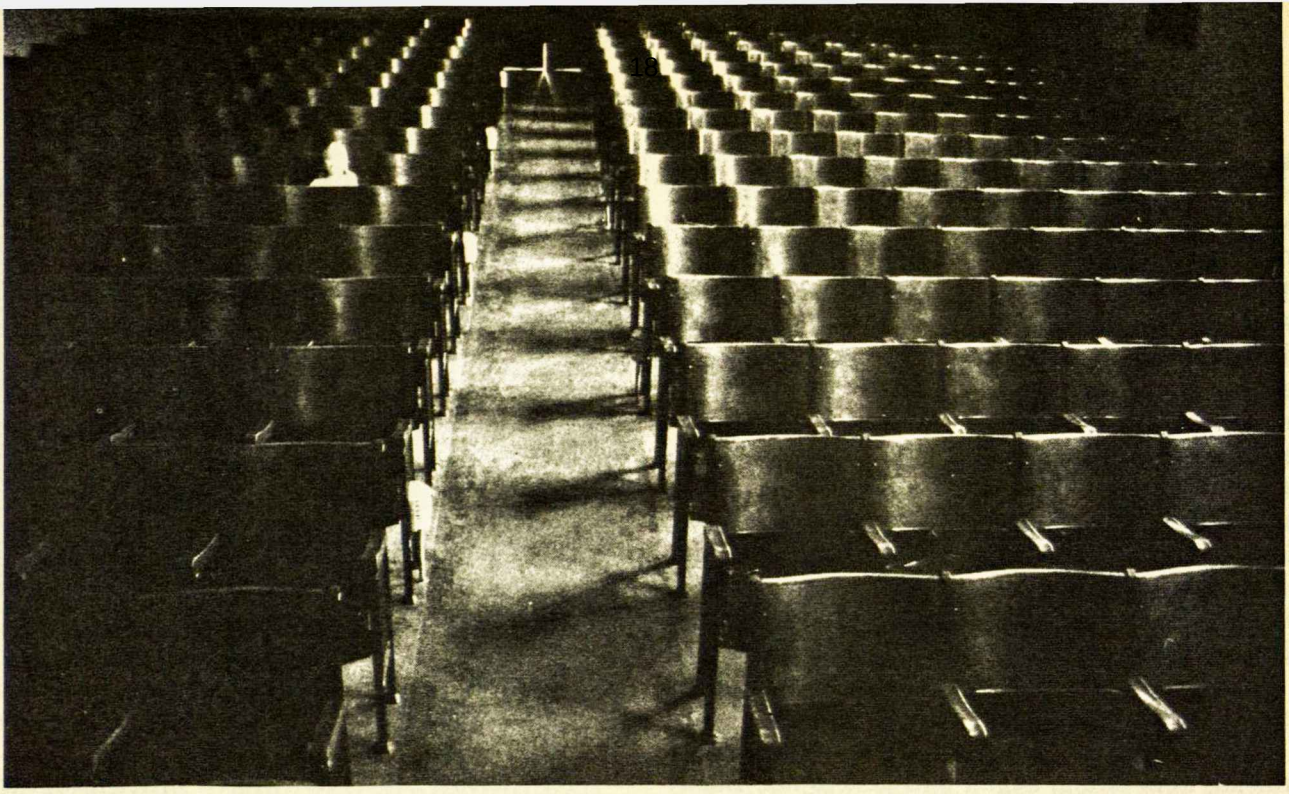

Apsistojome ilgiau prie charizmatinio sąjūdžio dėl to, kad, kaip jau pradžioj pastebėjom, jis yra vienintelis tokio plataus tarptautinio ir tarpkonfesinio masto atsinaujinimo sąjūdis krikščioniškajame pasaulyje.

Baigdami šį straipsnį, žvelgiame į lietuvių išeivių padėtį bei juose pasireiškiančias atsinaujinimo apraiškas. Tikintieji okupuotoj Lietuvoj — vieni slapta, kiti viešai — veda žūtbūtinę kovą už tikėjimą. Savo apsisprendimą jie turi nuolat atnaujinti ir neretai asmenine auka įrodyti. Persekiojimo laikotarpis — apsisprendimo, ištvermės, ištyrimo ir tuo pačiu atsinaujinimo laikotarpis. To laikotarpio pavyzdžiai rekorduojami *LKB Kronikoj.*

Čia ribosimės išeivių padėtį nurodančiom apžvalginėm pastabom.

Lietuvių išeivių tarpe

Lietuvių išeivių tarpe, gal su labai mažom išimtim, religija nėra gyvenimo centre, bet šalia jo, dažnai kaip vien sekmadieninis nukeliavimas į bažnyčią. Asmeniškas dėmesys — nukreiptas į materialinę gerovę: uždirbti, galą-su-galu sudurti, praturtėti, pailsėti. Viešasis visuomenės dėmesys — išlaikyti lietuvybę. Veiklesnieji įsisukę suka lietuvių veiklos ratą. Vyrauja nesupratimas, ne tik kad reikalinga ir galima religinė, bet net žmogiškoji pažanga. Pastebimas nenoras būti „per daug" religingų — ir tai paprastai reiškia „per daug pamaldžiu". Antra vertus, artimesniuose pokalbiuose, gyvenimo sunkumuose — bent pas kai kuriuos — prasiveržia susidomėjimas gilesniais gyvenimo prasmės ir religijos klausimais.

Paprastai stokojama supratimo ir patirties, kad visas gyvenimas gali būti vis daugiau persunktas krikščioniškais siekiais. Ir tai ne pamaldumas, o pilnesnė ir aukštesnė gyvenimo plotmė.

Pirmasis žingsnis — tą supratimą ir tą patirtį suteikti. Tad pirmiausia tenka pažadinti gyvenimo prasmės alkį; parodyti, kad tikra religija nei prasideda, nei užsibaigia pamaldumais, o pačiu gyvenimu — kasdienybėj, ryšiuos su kitais, darbe, veikloj, kūryboj ir kitu kuo, kas tik gali būti motyvuojama ir įprasminama Kristaus idėjom ir siekiais.

Per daug nerealu galvoti, kad galima paveikti masę. Pavieniai asmenys ir kai kur susibūrę rateliai ieško gilesnės prasmės religijoj ir jos atranda. Kelis suaugusiųjų grupės reguliariai susitinka pasidalinti religinėmis idėjomis ar bendrai maldai, kai kurios — charizmatiniu būdu.

Ateitininkų tarpe krikščioniško atsinaujinimo pastangų pažadinti pamažu gausėja susitelkimo renginiai: susikaupimo dienos, savitgaliai, ypač jaunimo tarpe. Pajutusios jų vertę, draugovės ir kuopos ima jas ruošti kasmet.

Pastebima didelė stoka bendrai religinės literatūros, bet ypač praktiškų, gyvenimą liečiančių temų periodinėj spaudoj.

Krikščioniško atsinauinimo pastangos lietuvių išeivių tarpe dar tėra pačioj pradinėj stadijoj. Tas pastangas skatinti turėtų ir solidarumas tautiečiams, persekiojamiems už tikėjimą okupuotoj Lietuvoj.

Pastaba apie ateitininkus

Ateitininkuose skelbiamas krikščioniško atsinaujinimas išplaukia iš ateitininkų idealo ir siekio „Visa atnaujinti Kristuje". Savo esme ateitininkija yra atsinaujinimo sąjūdis, kurio centru ir idealu yra Kristus. Dabar ateitininkuose skelbiamas krikščioniškas atsinaujinimas nėra kas ateitininkams „naujo", „pridėto" ar „skirtingo"; tai pastangos ryškinti, telkti, kaupti ir plėtoti pačių ateitininkų siekius į jų pačių pasirinktą idealą — atsinaujinti ir atnaujinti.

Tokios ateitininkų atsinaujinimo pastangos nesumaišytinos su bet kokiu kitu, kad ir charizmatiniu sąjūdžiu. Ateitininkai, būdami ateitininkais, jau yra atsinaujinimo sąjūdyje. Jie gi — pavieniai ar grupėmis — gali patys vystyti ar pasirinkti jau esama atsinaujinimo formą pagal savo polinkius.

LORETA

Eilėraštis mažam vaikui

Tu man šypsais
ir šypsais ne man.
Iš pageltusių grupinių nuotraukų.
Ar ateisi nuo jūros miškan,
kur kas vakarą sudega saulė,
ar paseksi tą pasaką man?

Nereikėjo tau lopšio — užmigdė
su dainom ir su pasakom bangos,
ir šypsojais sapnuodamas mišką,
kur kas vakarą sudega saulė.

— — —

Toks mažas dar esi,
o moki laukti

vasario žvilgsnis
jau nublanko —
purvu aptaškė baltą veidą.

Toks mažas dar esi,
o moki laukti

per slenkstį saulė leidos,
baimę kėlė
garsai pažįstamo pasaulio.

O gal jau svetimo?
Gal nesulaukęs,
vaikystę išdavei užaugdamas?

Jau neatskirčiau
tavo balso
ir nepažinčiau
tavo rankų.

Kažin ar žvilgsnis
būtų laukiančio?

« « «

Ar neskauda, žeme, tau delnų,
kuriuose sudygo mūsų skausmas?
Tai sunkiau, nei akmenų
nekalton širdin prikrautų.

Ar kentėdama dėl mūsų
sužaliuosi?
Ar šypsosies,
juoksies
ir dainuosi?

Ar atleisi savo dukterims,
sūnums,
kad pasėję pikto sėklą
užaugino
ir išsikepė
taip
sūrią
duoną.

« « «

Aš guliu ir girdžiu
(Gal sapnuoju?)
Kaip už sienos
spragsėdama žvakė
lieja vašką
po lašą
po lašą —

Visą naktį
Į laikrodžio taktą
karštas lašas
ir vienas
ir antras,
ir širdin
ir į delną įsminga
ir gyvatės vaškinės jau rangos.

Kad pabusčiau greičiau!
Išblaškyt
tą košmarą
pažįstami žingsniai —

Patikėsiu, kad buvo tik sapnas
patikėsiu —
Ir vėl bus taip gera —

« « «

Mano mintys sodo paukščiai,
margasparniai čiulbuonėliai.
Antrąkart gyvent pakiltum
ne žmogum, bet obelim,
— paukštį prie širdies arčiau
iki rudeninio vėjo glaustum
ir vaisius nokintum —

Trečią kartą — giesmininkas
grįžtumei į seną liepą,
jau užmiršęs, kad sodintas
medis buvo tavo rankom.

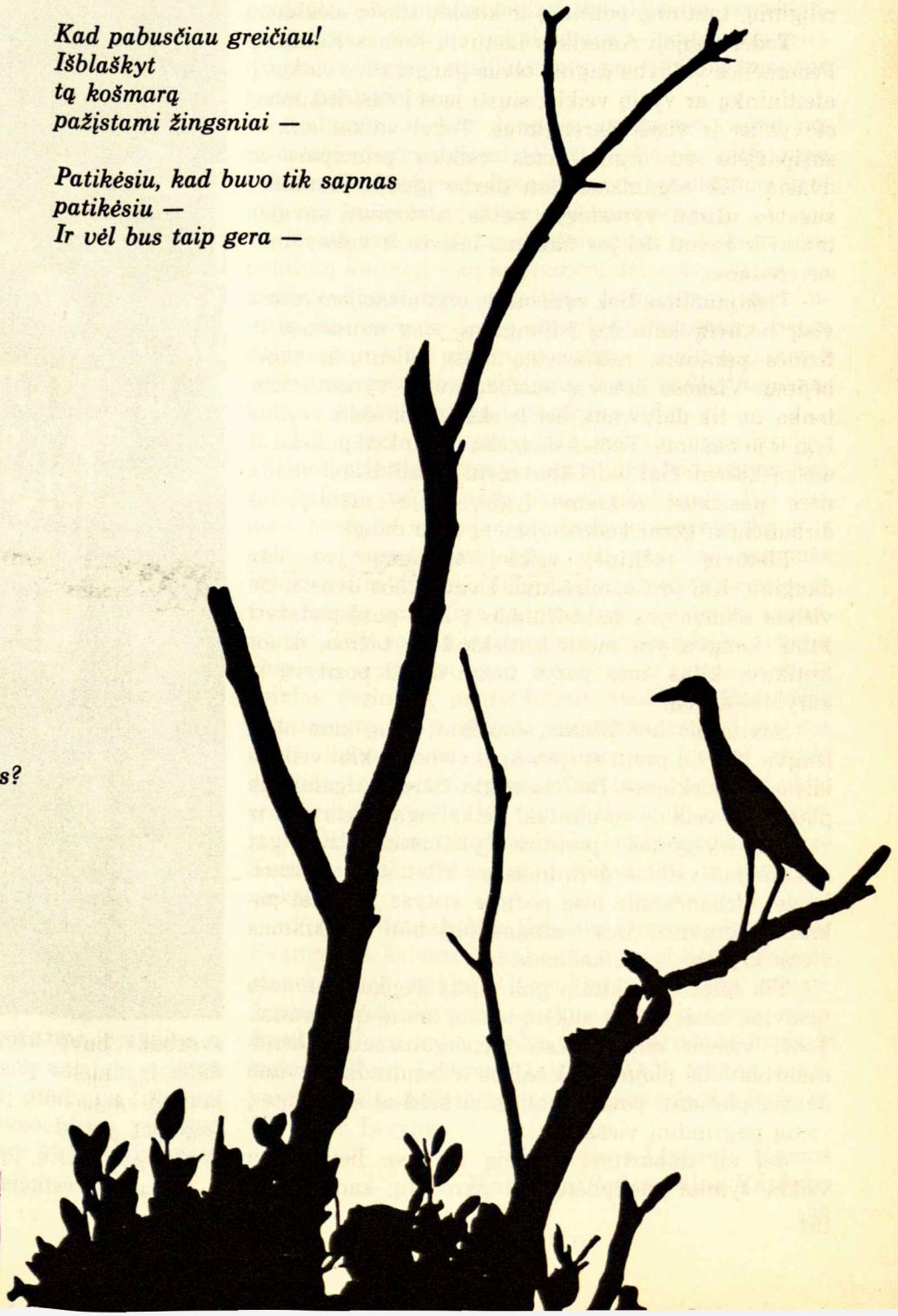

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

SU AUKA IR KOVA DIEVUI IR TĖVYNEI

Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos atsišaukimas

Mūsų erą galima apibūdinti kaip organizuotos veiklos amžių. Paprastai juo aukščiau žengia civilizacija ir kultūra, tuo labiau didėja organizacijų skaičius ir plečiasi jų darbas. Mūsų laikais žmogus kaip individas ne per daug ką gali atsiekti, ir organizuota parama jam yra dažnai reikalinga. Be organizacijos pavienis asmuo lieka tarsi be atramos savo tikslam ar aspiracijom įgyvendinti. Bet kuriem uždaviniam atlikti organizacijos ir jų vienetai yra svarbios šio laiko priemonės. Tarsi tinklai, įvairios sąjungos ir jų skyriai yra apglėbę visas gyvenimo sritis.

JAV lietuviam katalikam, tiek jauniem, tiek ir vyresniem, reikia organizacinės veiklos katalikybės dvasiai skleisti. Galim džiaugtis, kad yra sukurta pakankamai organizacijų ir veiksnių, į kurių veiklą mes visi galim jungtis tiek tautos uždaviniais, tiek tikėjimo skleidimo tikslais, tiek siekdami savo asmenybės ugdymo ir kitų idealų. Organizacija padeda asmenim, ir asmenys padeda organizacijai religinių, tautinių, politinių ir kitokių tikslų siekime.

Todėl naujoji Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos valdyba ragina tėvus įjungti savo vaikus į ateitininkų ar vyčių veiklą, siųsti juos į susirinkimus, stovyklas ir visus parengimus. Tegul vaikai anksti susipažįsta su organizuotos veiklos principais ir dvasia. Tik organizaciniam darbe įgudęs jaunimas sugebės užimti vyresniųjų vietas, atstovauti savajai tautai ir kovoti dėl jos tikėjimo laisvės ir valstybinio suverenumo.

Tiek jaunimo, tiek vyresniųjų organizacijom reikia visų lietuvių katalikų įsijungimo, visų moralinės ir fizinės paramos, reikia visų mūsų talentų ir sugebėjimų. Visuose lietuvių susibūrimuose vyresniesiem tenka ne tik dalyvauti, bet ir skatinti ir kelti veiklos lygį ir jo našumą. Tačiau daugelis per anksti palieka šį darbą kitiem. Gal todėl šiuo metu katalikiškoji veikla nėra pasiekusi reikiamo lygio, ir joj atsidėjusiai dirbančių ir gerai vadovaujančių nėra daug.

Lietuvių politinėj veikloj trūkumų yra dar daugiau. Kai yra užmirštama Evangelijos dvasia, ne vienas akmuo yra paleidžiamas į kitų pusę padaryti žalai. Lengva yra mesti kritišką žodį, tačiau, užuot kritikavę kitus, mes patys turim dirbti pozityvų ir kūrybinį darbą.

Savitarpio konfliktam siaučiant, daug kam nėra lengva blaiviu protu spręsti apie vieno ar kito veikėjo idėjas bei siekimus. Bet čia reikia žiūrėti į ilgalaikius plačiosios veiklos rezultatus. Reikalinga iniciatyva ir veiklos vystymas įvairiose plotmėse. Taip pat reikalingas veiklos derinimas su kitomis organizacijomis, dirbančiomis tose pačiose srityse. Gausiai pakrautas organizacinis vežimas turi būti traukiamas viena kryptim, o ne keliomis.

Tik taip, o ne kitaip gali elgtis sveikos sąmonės lietuviai, kurie siekia aukštų idealų tautai ir žmonijai. Todėl visiem reikia plėsti tarporganizacinio bendradarbiavimo plotmę. Tik talkos ir bendradarbiavimo dvasią plečiant, paskiri politiniai keleliai susijungs į vieną pagrindinį vieškelį.

Jei su dabartinių veikėjų senatve lietuviškoji veikla žymiai susilpnėtų, tai parodytų, kad kažkas

svarbaus buvo užmirštama. Ryški katalikų veiklos dalis ir didelės pastangos turi būti skiriamos, kad jaunoji karta būtų įtraukiama į visas veiklos sritis, o taip pat į vadovavimą ir į veiksnių viršūnes. Yra gražių pavyzdžių, jų reikia daugiau.

Jauniem veikėjam ugdyti reikia naujai formuojamų idėjų, reikia vyresniųjų entuziazmo ir ugnies, o taip pat reikia gausių jaunųjų ir vyresniųjų veikėjų pasitarimų, diskusijų, kursų ir specialių studijų. Reikia, kad šios dienos monologai virstų rytojaus dialogais, o šieji taptų bendru tautos šauksmu už visas žmogaus ir tautos teises.

Įvairiais būdais prasiskverbiančios žinios iš okupuotos Lietuvos mum teikia daug pagrindo stebėtis ir didžiuotis tenykščiais lietuvių katalikų veiklos prasiveržimais. Kiek daug parodoma drąsos ir pasišventimo, kiek daug aukojamasi, kiek ašarų ir kraujo išlieta sovietų okupacijos laikotarpy iki šios dienos! Žuvusiųjų kraujo auka ir gausus pasišventimas neša visai tautai didžius, dar nepilnai apčiuopiamus vaisius – valo tikėjimą ir teikia laisvės viltį.

Jau septyneri metai okupuotos Lietuvos pogrindy yra išleidžiama *Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika*. Ji sklinda po pasaulį ne vien lietuvių kalba, atskleisdama skaudžią tiesą ir išduodama Sovietų Sąjungos propagandos melą. Yra ten ir daugiau šviesą skleidžiančių leidinių: *Dievui ir Tėvynei, Aušra, Rūpintojėlis, Tiesos Kelias* ir kiti. Juos taip pat reikėtų išversti į didžiąsias kalbas ir paskleisti po laisvąjį pasaulį.

Broliam ir sesėm pavergtoj tėvynėj ir kenčiantiem toli už jos ribų mes siunčiam savo pasižadėjimą perduoti laisvajam pasauliui skaudžius jų persekiojimo faktus ir teisėtus reikalavimus – protestuoti prieš okupaciją, terorą, rusifikaciją ir pagrindinių žmogaus teisių paneigimą.

Faktai rodo, kad daugeliu atvejų net vaikai yra tardomi ir terorizuojami dėl savo religinių įsitikinimų ir bažnyčių lankymo. Jaunimas yra nuteisiamas ilgametėmis kalėjimo ir ištrėmimo bausmėmis.

Todėl mes raginam organizacijas reikalauti visų politinių kalinių, visų kenčiančių dėl savo tikėjimo ar tautinio nusistatymo paleidimo iš kalėjimų, psichiatrinių ligoninių ir darbo stovyklų. Pasižadam patys dalyvauti ir kitus skatinam jungtis į maldos, protesto ir įvairios paramos judėjimus, kurie padėtų kenčiantiem ir įtakotų viešąją pasaulio opiniją.

Šia proga raginam visas lietuvių organizacijas prisidėti prie visų Lietuvos pogrindžio leidinių vertimo ir išleidimo didžiosiomis pasaulio kalbomis. Juo daugiau pasaulis sužinos apie lietuvių persekiojimus ir apie jų egzistencinę kovą dėl tautinės sąmonės išlaikymo ir religinės laisvės, tuo greičiau priartės ir veiksminga pasaulinė pagalba mūsų pavergtai tautai.

ALRKF savo pagrindiniu uždaviniu laiko lietuvių katalikų organizuotumo didinimą ir visos lietuvių veiklos derinimą pagrindiniam tautos ir Bažnyčios uždaviniam siekti. Reikia plataus žvilgsnio į tai, kas visus lietuvius ir jų organizacijas jungia, reikia daugiau talkos ir bendradarbiavimo. Savojoj veikloj reikia didinti kovą už tautos laisvę ir nepriklausomybę. Būkim ne tik stebėtojais, bet ir savo tautos bei Katalikų Bažnyčios įvykių liudytojais ir aktyviais veikėjais.

Federacija pabrėžia Kristaus Dvasios pirmumą ir Evangelijos šviesos reikalingumą visai lietuvių visuomenei ir jos veiklai. Gyvenkim ekumenine, povatikanine katalikybės dvasia, kvieskim į ją geros valios žmones. Tegu mūsų širdis uždega Kristaus meilė ir kančia. Kaip Lietuvoj, taip ir JAV tebūna mūsų veiklos kelias pažymėtas auka ir kova žodžiu ir darbu Dievui ir Tėvynei.

Amerikos Lietuvių Romos
Katalikų Federacijos Valdyba

JAU METAI...

Pogrindžio atsišaukimas į laisvėje gyvenančius lietuvius sustiprinti kovą už Viktoro Petkaus išlaisvinimą

Jau metai, kai jo nebesutinkame siaurose Vilniaus senamiesčio gatvėse, nebematome nei koncertų salėse, nei literatūros vakaruose. Nebeateina jis ir į senąsias Vilniaus bažnyčias nulenkti galvos Nukryžiuotajam. Gal jis savo mažame kambarėlyje sklaido neseniai išleistų knygų lapus ar, aptikęs naują gimtojo krašto poetą, skuba jo vardą įtraukti savo didžiojon Lietuvos poetų kartotekon? Deja, nėra jo ir čia. Jis jau nebeliečia savo pamėgtųjų knygų nebejieško naujų Lietuvos poezijos medžio atžalų, kurių jau buvo radęs apie 3000, niekam jis nebeatveria durų ir nepakviečia maloniai peržengti savo kuklios pastogės slenksčio. Gimtajame krašte jo jau nėra... Ir nežinia, kada mes vėl jį išvysime po Lietuvos dangumi, kada dar kartą pajusime jo rankų šilumą, akių gerumą ir išgirsime vyrišką lietuvišką jo šneką... VIKTORAS PETKUS, ketvirtą kartą pasmerktas okupacinio teismo, vėl išvyko Gulago kančių keliais. Šį kartą jis dar daugiau suniekintas, supurvintas, idant niekas nemėgintų eiti jo pėdomis, nepanorėtų jo ginti ar užtarti.

Mums tačiau, pažinojusiems jį keliolika ir daugiau metų, ėjusiems kartu sunkiais nelaisvės keliais, regėjusiems nekartą jo pasiaukojimą ir karštą meilę Lietuvai, maža ką tesako keletas anoniminio autoriaus skilčių, įdėtų okupacinėje „Tiesoje“. Ir vis dėlto, kai teršiamas žmogaus vardas, kai vylingai iškraipomi jo gyvenimo tikslai, nevalia tylėti.

* * *

Skaudžiausias Lietuvos gyvenimo permainas Viktoras išgyveno dar būdamas vaikas. Vokiečių okupacijos metais jis nešdavo maistą ujamiems Lietuvos žydams. Už tai buvo nuplaktas ir vokiečių bizūno. Būdamas jautrus kitataučiams, jis negalėjo likti abejingas ir savųjų nelaimėms. Todėl pokario metais, kai lietuvių kraujas tekėjo upeliais, jis karštu moksleivišku žodžiu kovojo už savo tautos teises ir jos egzistenciją. Už aktyvų ateitininkų pažiūrų propagavimą ir lietuvybę Viktoras buvo suimtas ir nuteistas ilgiems kalinimo metams. Bet, patekęs į Gulago „kanalizacijos“ srautą, nepilnametis jaunuolis nesutriko, laikėsi vyriškai, net godžiai sėmėsi žinių iš čia patekusių šviesuolių.

O Lietuvos giriose vyko žūtbūtinė kova, ir sunku buvo sutramdyti laisvės išsiilgusią dvasią. Veikiamas nenumaldomo laisvės ilgesio, jaunuolis pabėga iš Gulago ir per snieguotą tundrą keliauja tėvynėn. Sušalęs užsuka į pastebėtą geležinkelio jiešmininko būdelę pasišildyti. Čia jis išduodamas ir sulaikomas. Teismas. Teisiamas bėglys laikosi vyriškai. Teisėjos paklaustas, ar dar kartą nemėginsiąs pabėgti, atsako: „Nežinau“. „Mat koks...“ — pasipiktinusi teisėja palydi Viktorą keiksmažodžiu. Tada Viktoras jai atrėžia: „Tokio keiksmažodžio Lietuvoje nebūtų ištarusi ne tik teisėja, bet jokia moteris“. Išraudusi teisėja nuleidžia akis.

Nepavykęs mėginimas atgauti laisvę ir nauja papildoma bausmė nesužlugdo jaunuolio. Jis atkakliai šviečiasi ir grūdina savo valią. Jautriai išgyvena tautos kančią. Jis mena Lukiškių kalėjimo kamerą, kur įmestas laukė etapo. Prasivėrė kameros durys. Įvedė Lietuvos partizaną. Šis priėjo prie grotuoto lango, pažvelgė į mėlyną dangų ir užtraukė ilgesingą laisvės dainą...

Rusija. Kalėjimai. Persiuntimo punktai. Ir čia varomų žmonių sumaištyje aidi lietuviška daina. Senas vengrų generolas klausosi nesuprantamos dainos ir taria pasididžiavimo žodžius: „Niekad nežus tauta einanti vergijon su laisvės daina“.

Ir Viktoras tiki, kad bus įveiktos visos kančios ir tautai nušvis laisvės rytas.

* * *

Tirono mirtis atneša kai kurių permainų ir kalinių gyvenime. Vis nuteistieji nepilnamečiai grįžta namo. Tarp jų ir Viktoras. Jis vėl išvysta gimtąją Žemaitiją, Raseinius. Ten įgyja brandos atestatą, išlaiko stojamuosius egzaminus į universitetą. Tačiau iš universiteto jis išvaromas. Politiškai nepatikimiems mokslas nereikalingas. Po to vėl darbas, vėl atkakli savišvieta ir domėjimasis Lietuvos problemomis.

„Heroiškos partizaninės kovos etapas jau baigėsi“ — konstatuoja Viktoras. — „Prasideda naujas kovos etapas — tautos kultūros, jos dvasinių vertybių išsaugojimas, jos kūrybinių galių skatinimas“.

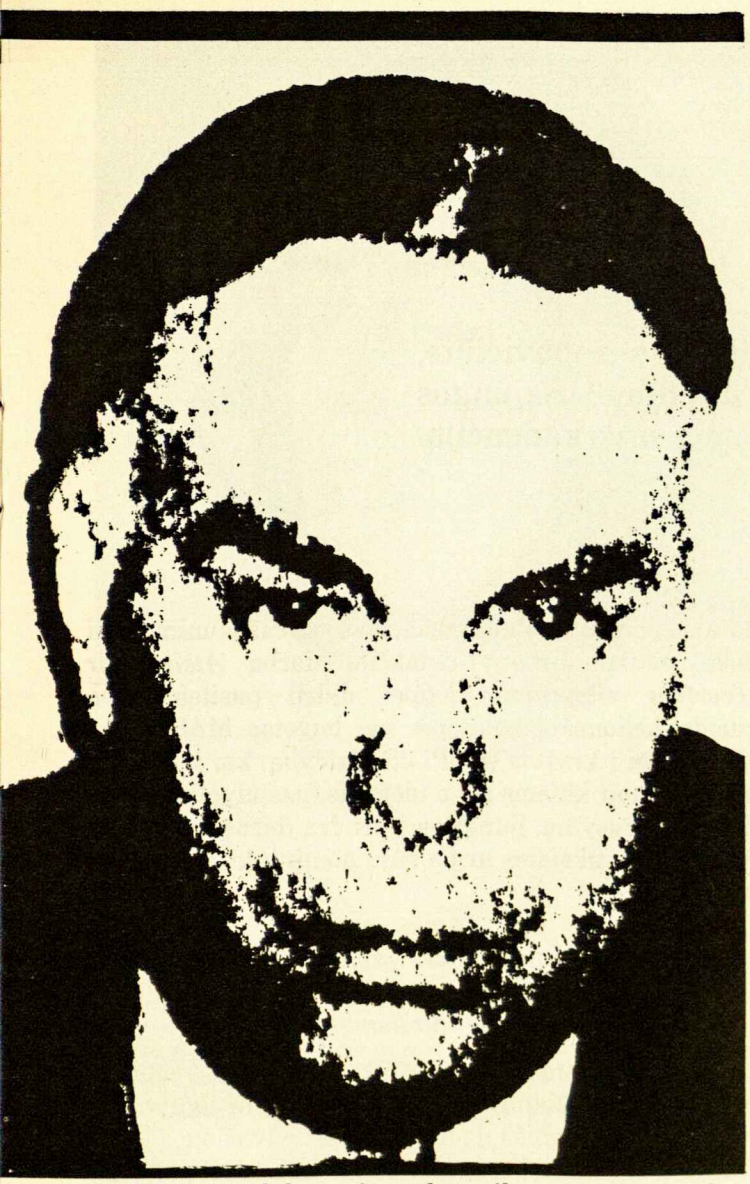

Viktoras dabar visur, kur tik gyva mintis, kur bunda nauji lietuvybės daigai. Jo įžvagumas, vyriškumas, vis stiprėjantis intelektas atveria daugelio širdis, paskatina darbuotis tautos gerovei.

Deja, pačios ankstyvosios politinės šalnos paliečia ir Viktorą. Nors ir neturėdami jokių teisinių įrodymų, saugumiečiai jį suima ir „prikergia" prie vilniškių inteligentų bylos. Lietuvos TSR Aukščiausias teismas, vadovaudamasis vien operatyvininkų nurodymais ir teturėdamas kaip „daiktinį įrodymą" ranka persirašytą svetur išleistą J. Aisčio eilėraščių rinkinį, Viktorą nuteisia 8 metus kalėti. Teisme Viktoras Petkus laikosi drąsiai, jokios malonės neprašo, tik įspėja teismą nepamiršti svarbiausio — teisingumo.

Keliaudamas vėl Gulago keliais, jis nesiskiria su knyga, bendrauja su daugeliu tautiečių bei kitataučių kalinių. Dėl savo atkaklumo, sugebėjimo kantriai pakelti visas nuoskaudas daugeliui likimo draugų jis tampa pavyzdžiu. Taišetas, Mordovijos užkaboriai, pagaliau dar ir Vladimiro kalėjimas — niekas jo neparbloškia, visur jis suranda naujų draugų, dalinasi su kitais savo žiniomis ir godžiai renka kiekvieną naują faktą. Jis darosi savotišku Gulago lietuviškojo gyvenimo enciklopedistu ir lietuviškosios būties skleidėju.

* * *

Pagaliau prabėga aštuoneri kalinimo metai. Kiek nuvargintas fiziškai, tačiau stiprus dvasia, Viktoras Petkus grįžta į Vilnių. Vėl mėgina studijuoti universitete lituanistiką, bet tuoj susilaukia „vilko bilieto". Dirba įvairius darbus, mažai atitinkančius jo dvasinį pašaukimą, pelnydamasis iš jų tik duonos kąsnį. Labiausiai domisi Lietuvos istorija, literatūra, apskritai, visa Lietuvos gyvenimo panorama. Turėdamas didžiulį žinių bagažą ir būdamas komunikatyvus, gausiai lankomas jaunų literatų, dailininkų, filosofų ir kt. Dažnas jo kambarėlio svečias buvo taip pat ir tragiškai žuvęs poetas M. Tomonis. Vėliau, materialiai kiek sustiprėjęs, dalinasi duonos kąsniu su buvusiais Gulago draugais, lankosi kitose respublikose pas bendraminčius. Saugumas nerimsta ir nusprendžia sufabrikuoti bylą — nuteisti Viktorą dirbusį tada Liaudies meno draugijoje vyr. buhalteriu, kaip materialinių vertybių grobstytoją. Tačiau Liaudies kontrolės komiteto komisija, visą mėnesį tikrinusi jo darbą, jokių pakaltinamų pažeidimų nesuranda. Belieka prievarta atimti darbą, kas ir padaroma.

Viktoras Petkus po to kurį laiką dirba zakristijonu Šv. Mikalojaus bažnyčioje. Šios jo pareigos, be abejonės, taip pat nepatenkina Saugumo — sekliams sunku susigaudyti, kada jis gaus laisvų dienų išvykoms. Saugumui griežtai pareikalavus, bažnyčios komitetas Viktorą Petkų iš zakristijono pareigų atleidžia. Vėl tenka imtis atsitiktinio darbo Antakalnio klinikose.

Pagaliau, susibūrus Helsinkio nutarimų įgyvendinimo stebėjimo Lietuvos grupei, darosi aišku, kad Saugumas imsis bet kurių priemonių V. Petkui sudoroti. Nekartą ir nevienas asmuo praneša Viktorui apie jam gresiantį pavojų, apie Saugumo rengiamas provokacijas, tačiau jis lieka ramus ir tęsia savo pradėtą plačios apimties ir kraštui labai reikalingą darbą. Jis fiksuoja Lietuvoje vykdomus teisių pažeidimus ir apie juos tinkamai referuoja. Jis, kaip ir anksčiau, bičiuliškas, paslaugus, jaučia kitų vargus ir, kiek įmanydamas, padeda. Neturėdamas savo lėšų sušelpti, prašo kitus padėti ir pats lanko nelaimės ištiktuosius, palydi į paskutinę kelionę tuos, kas jau baigė žemiškąją, ir nesibijo tarti karštą lietuvišką atsisveikinimo žodį.

* * *

Viktoras Petkus mylėjo Lietuvą. Ta meilė buvo jo gyvenimo leitmotyvas. Dėl jos jis atsisakė asmeninio gyvenimo, dėl jos jis paaukojo savo gražiausius metus. Siekdamas savo kraštui laisvės ir gerovės, jis vadovavosi Kristaus mokslu. Be Kristaus tiesų įgyvendinimo, jis neįsivaizdavo Lietuvos ateities. Tikėjimas Kristumi jam padėjo ištverti sunkiausius išmėginimus. Esame tikri, kad ir naujus vargus jis sutinka su karšta malda Kristui ir begaline meile Lietuvai.

Mes kreipiamės į visus geros valios tautiečius, gyvenančius tėvynėje ir svetur, taip pat kitataučius, suprantančius ir remiančius mūsų kovą dėl pagrindinių žmogaus teisių Lietuvoje, visais įmanomais būdais padėti sutramdyti raudonosios mafijos kėslus ir išvaduoti Viktorą Petkų.

Tautiečiai

Aušra Nr. 13

Perduodant estafetę:

Pokalbis su Gabija Juozapavičiūte, Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininke, bebaigiančia savo kadenciją.

Skaitytojams būtų įdomu sužinoti, kokiu būdu pradėjai savo visuomeninį darbą. Ar tai buvo mokykloje, jaunimo organizacijoje?

Savo organizacinį gyvenimą pradėjau nuo pat mažens būdama 8 metų amžiaus ateitininkų organizacijoje. Atsimenu Mama davė dešimtį centų kišenpinigių jeigu nueičiau į jaunučių ateitininkų susirinkimą, o tais laikais tokiam pipirui kaip aš, tai buvo didžiausi pinigai! Per eilę metų moksleiviuose būdavau valdybose sekretorė, o stovyklose laikraštėlių redaktorė bei talkininkė. Tik vėliau tapau mergaičių vadove, nors man dažniausiai tekdavo programos vedėjos pareigos. 1970 metais buvau Algio Puterio iš Toronto MAS CV vicepirmininkė. Su tuo ir prasidėjo platesnis veikimas. Taip pat dirbau *Ateities* redakcijoje kai žurnalui vadovavo Antanas Sabalis, New Yorke. Pamaži įsibėgėjau platesnėje lietuviškoje veikloje ir 1975—76 metais su Almiu Kuolu iš Toronto sudarėme pirmąją Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdybą. Taip pat dirbau Antrojo bei Trečiojo Jaunimo Kongreso ruošoje.

Jaunimo Sąjungoje radau vietą dirbti su plačiu akiračiu labai plačioje lietuviško gyvenimo srityje. Man nebeužteko dirbti tik savoje kolonijoje — norėjosi savo darbo pastangomis apimti kuo daugiau kuo plačiau. Tokiu būdu randu didelį pasitenkinimą Jaunimo Sąjungos veikloje. Ateitininkuose tokio plataus veikloje akiračio tuo metu kai aš buvau moksleivė ar studentė nebuvo — buvo rūpinamasi tik savąja kolonija. Tik po Trečiojo Jaunimo Kongreso galima sakyti, kad ateitininkai daug plačiau ir gyviau ėmė kreipti dėmesį į ateitininkus kituose kraštuose ir dėjo pastangas su jais palaikyti gyvą ryšį.

Ar sutiktum pasidalinti prisiminimais apie padarytus darbus? Kurie nešė daugiausia pasitenkinimo?

Daugiausia pasitenkinimo nešė įdėtas darbas į II, III ir IV Jaunimo Kongreso ruošą. Taipgi didelį pasitenkinimą duoda rašymas — idėjų pasidalinimas su kitais kai iš jų susilauki reakcijos, ypač iš jaunimo. Tai teko patirti dirbant redakcinį darbą *Ateityje* ir *Tėviškės žiburiuose.* Taipgi didelį pasitenkinimą duoda kelionės į kolonijas kai buvome MAS CValdyboje bei į kraštus per PLJS Valdybą, kai junti, kad turi ką duoti kitiems savo idėjomis, pasiūlymais, problemų išklausymu, įjungimu į bendrą darbą mūsų visų vienodiems tikslams ar jie būtų ateitininkiški ar bendruomeniški.

Esi gyvai dalyvavusi ateitininkų veikloje. Ko tikėtumeisi iš ateitininkų sąjūdžio? Ar šie metai stato naujus uždavinius ateitininkams?

Mano nuomone ateitininkų sąjūdžiui vienas iš svarbiausiųjų šiandieninių uždavinių yra ugdyti jaunimą krikščioniškoje-lietuviškoje dvasioje. Ateitininkų organizacija man visada buvo labai patraukli dėl jos kreipiamo dėmesio į pasaulėžiūros formavimą, išbalansuoto vertybių sustatymo ir šaukimo į akciją tos dienos, to laiko kuriame gyveni statomiems klausimams atsakyti bei dirbti. Šie metai daugiau nei kiti stato jaunimui egzaminą ypatingai kas liečia sudarymo tvirto užnugario bei atspindžio laisvajama pasauliui mūsų tautiečių padėties Lietuvoje. Didėjančioje tarptautinėje įtampoje: Kinijos-Rusijos atžvilgiu; Rytų tautų — Arabų-Izraelio konflikte; tarptautinių žmogaus teisių klausimu, lengvai gali būti pamirštami žmonės tokioje padėtyje kaip lietuviai Lietuvoje. Vakarų pasaulyje statomi įdomūs kontroversiški moraliniai klausimai dėl žmogaus gyvybės vertės ir t.t., kurie turės būti atsakyti mūsų kartos, kurie imsis vadovaujančių pareigų. Ateitininkai, savo ideologijoje galėtų ir turėtų suteikti tvirtą pagrindą balansuotam apsisprendimui, kurį turėtų sugebėti padaryti kiekvienas jaunuolis užaugęs ir išauklėtas *visų penkių* principų lydimas.

Kokie dabartiniai PLJS rūpesčiai? Ar jie atsispindės ir Jaunimo kongreso tematikoje?

Dabartiniai PLJS rūpesčiai, kurie atsispindės Kongrese yra lietuviškos bendruomenės jausmo puo-

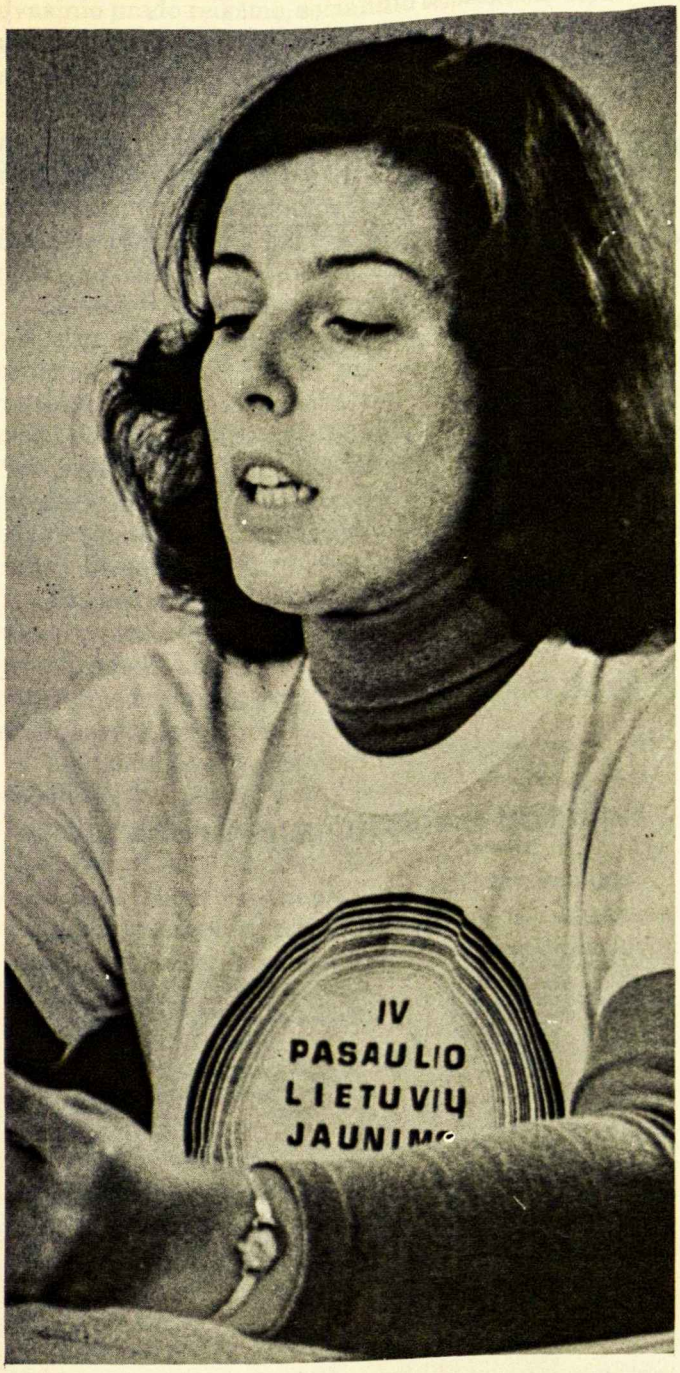

selėjimas, ryšių palaikymas tarp kraštų, talka tarp kraštų bei visų lietuvių kilmės jaunuolių susigyvenimas tam, kad laikui atėjus visi galėtų užmiršę savo skirtumus jungtis bendran darban. Tuo nenoriu pasakyti, kad nėra vietos skirtingoms jaunimo organizacijoms — priešingai, jos atlieka labai svarbią ugdymo funkciją į organizacinį gyvenimą įjungdamos nuo pat mažens! To Sąjunga neatlieka ir neturėtų atlikti, nes jos pagrindinis tikslas neturėtų būti auklėjantis nuo pat mažens, tačiau turėtų būti vedantis į akciją ir tolimesnį brendimą per veiklą bendruose lietuviškuose reikaluose.

Žvelgiant į lietuviškąją veiklą aplamai — kokie čia neišarti dirvonai?

Lietuviškoje veikloje aplamai, didesnis dėmesys kreiptinas į gilesnį ryšį su Lietuva. Didesnis dėmesys kreiptinas į lietuvišką jaunimą ir jo nukrikščionėjimą bei nutautėjimą. Reikia daugiau skatinimo jaunimui pačiam reikštis, išmokti iš savo klaidų, skatinti savarankiško galvojimo bei veikloje pasireiškimo. Jaunime reikalingas didesnis dėmesys į politinio sąmoningumo ugdymą, kad jis galėtų geriau orientuotis politiniuose ne tik tarptautiniuose bet ir savo krašto reikaluose.

Žvelgiant į PLJS: ar sąjunga jau veikia sklandžiai, ar tebėra organizavimosi ir augimo rūpesčių? Pavyzdžiui, pradiniam PLJS etape buvo natūralu grįsti veikla studentais ar dabar PLJS paliečia ir žemesnėse mokyklose besimokančius ir tuos, kurie neįstojo į universitetus?

PLJS yra dar daug augimo ir organizavimosi rūpesčių. Kai kuriuose kraštuose susiorganizavimui kliudo vyresniųjų rūpestis, kad jeigu jaunimas savarankiškai susiorganizuos ir savarankiškai galvos bei veiks, jis nuo vyresniųjų atskils. Tuose kraštuose galima aiškiai pastebėti, kad jaunimas nėra išsivystęs savito galvojimo, o tačiau jis yra vyresniųjų pašonėje ir veikia tiktai kada jiems leidžiama. Dažniausiu atveju jis ir nebenori veikti, nes tai ką vyresnieji daro jam yra svetima arba jis neranda sau tame veikimo būde vietos. Kiti veikia iš pareigos ar pagarbos jausmo savo tėvams. Geriausiai veikia jaunimas (arba turi potencialą geriausiai veikti) tuose kraštuose kuriuose Jaunimo Sąjungos įsisteigė ir vysto savo veiklą savarankiškai: Kolumbija, Argentina, V. Vokietija, Prancūzija. Ten kur baiminamasi, kad jaunimas atitruks nuo „žiurstо raiščių" ten jam ir sunku išvystyti savitą veiklą: Anglija, Urugvajus. Rašau „arba kurie turi potencialą geriausiai veikti" kadangi yra atvejų, kad veikimo dirva gali būti labai gražiai išdirbta, tačiau stinga gerų vadovų jaunimo tarpe arba tokių, kurie nebijotų imtis vadovavimo darbo, kurie kartu turėtų ir sugebėjimą patraukti daugiau jaunimo, nebijotų „juodo darbo" (Kanada ir JAV bei Australija), bei parodyti iniciatyvos.

PLJS ypatingai Pietų Amerikoje ir Europoje apima ir žemesnėse mokyklose besimokančius ir amatininkus ir tuos kurie nelanko universitetų. Skaityti „Jaunimą" kaip susidedantį tiktai iš universitetą lankančių yra grynas „šiaurėsamerikonizmas" daug žalos yra padaręs ir Kanadoje ir JAV, nes daugelis jaunimo nebuvo įjungtas į lietuvišką gyvenimą, nes nerado sau vietos esamose studentais pagrįstose jaunimo organizacijose. Tai ir yra viena iš LJS funkcijų Šiaurės Amerikoje. Ar ta funkcija buvo atsiekta ar bandyta atsiekti tai kitas klausimas. „Šiaurėsamerikonizmas" taip pat pasireiškia kai girdime kritiką Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungai, kad ji nereikalinga, nes kliudo kitoms jaunimo organizacijoms, kam reikia dar vienos?" Tokie kritikai savo nuomonės išreiškimu kaip tiktai parodo, kiek mažai jie yra susipažinę su padėtimi kituose kraštuose kur ir veikia tik jaunimo sąjunga, kur kitų jaunimo organizacijų nėra.

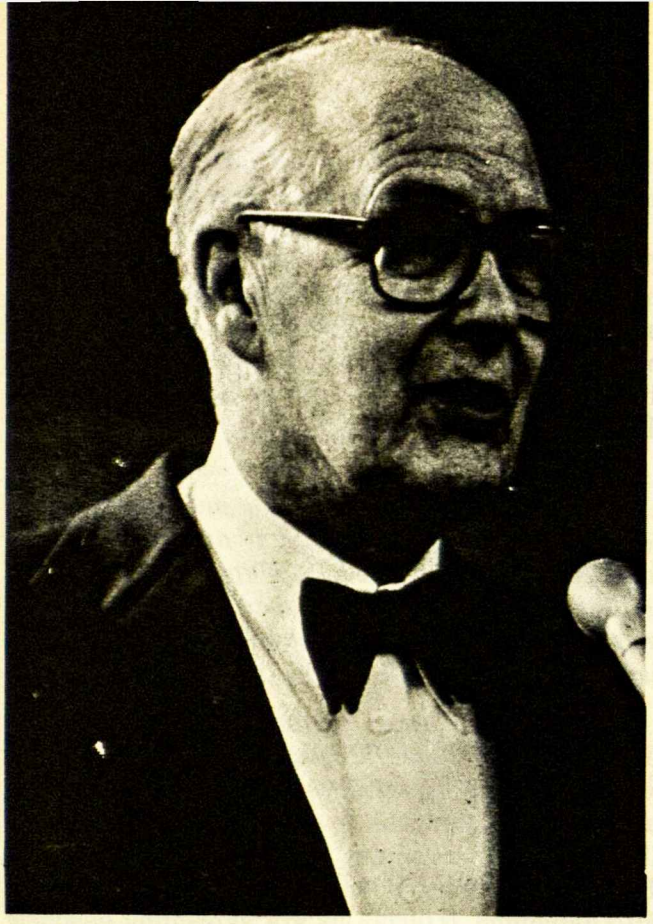

DR. ADOLFO DAMUŠIO LAIŠKAS JAUNIMUI

Jaunimo Kongreso Proga

Šio kongreso proga kaip Ateitininkų Federacijos Tarybos pirmininkas atkreipiu Jūsų dėmesį į lietuvių tautos rezistencijos pobūdį, į socialinio teisingumo problemas ir į lietuviškosios jaunuomenės reprezentaciją.

Rezistencijos pobūdis

Kova už žmogaus teises Lietuvoje turi stiprų religinį tautinį charakterį.

Tautybės ir religijos saviveika mūsų tautos istorijoje vystėsi per kelis šimtmečius. Ji ypatingai išryškėjo vyskupo Motiejaus Valančiaus laikais devynioliktojo šimtmečio pabaigoje. Turinio vertingumu savo viršūnės ji pasiekė Nepriklausomos Lietuvos laikais. Mūsų tautos filosofas Stasys Šalkauskis ją išreiškė šiais žodžiais: „... Kai kartu su religija tauta pasisavina katalikiškąją pasaulėžiūrą, įvyksta savotiškas asimiliacijos vyksmas, kuriame tauta įsigyta vertingų universalinių pradų, o pati katalikiškoji pasaulėžiūra įgauna būdingą tautinę išraišką".

Tos saviveiklos eigoje tie didieji ateitininkijos principai nėra viens kitam subordinuojami arba absorbuojami. Ta tarpusave jungtimi, gal tiksliau įtaka, jų vertingumas nėra siaurinamas, bet priešingai jiems abiems yra sukuriamos sąlygos veržtis į aukštį ir į plotį, t.y. į tridimensinę erdvę. Tie integruojamieji principai viens kitą veikia sinergetiniai, t.y. viens kito reikšmę didina ne sudėties bet daugybos mąstu.

Tad, brangieji atstovai, Jūsų kongresiniai svarstymai neturėtų ribotis vien fizinės lietuvių tautos egzistencijos gynimu, juos taip pat turėtų lydėti gilus rūpestis savo tautos dvasinio charakterio, jos religinio tautinio individualumo stiprinimu ir išlaikymu. Yra svarbu pasisavinti, skiepyti, ugdyti tai, kuo mūsų tauta yra būdinga, originali toje europėjinėje erdvėje tarp Rytų ir Vakarų. Tautos dvasinis tvirtumas yra pagrindas jos fiziniam atsparumui.

Socialinio teisingumo problemos

Šiuo metu žmonija gaivališkai siekia socialinio teisingumo. Ir ne vieną jūsų jaudina mintis įsijungti į kovą šalinti politinę priespaudą, žmonių bei tautų išnaudojimą, vargą, badą. Daugelis jūsų, uždegti jausmų, norėtumėt įsijungti į kurį galingą sąjūdį, žadantį greitus sprendimus.

Mūsų akademinė jaunuomenė universitetuose kairaus liberalizmo atstovų per eilę metų buvo palankiai nuteikiama socializmui bei jo marksistinei ideologijai. Tiktai kovotojų už žmogaus teises paveikti, tie akademiniai mokytojai palengva traukiasi ir ieško išeities iš tos jaunuomenę klaidinusios krypties.

Marksizmo filosofijoje žmogus yra subordinuojamas kolektyvui. Jam kaip asmenybei ten nėra vietos reikštis. Fizinio teroro baimėje jis turi nusilenkti politinės partijos diktatui. Sąžinės laisvės, asmeninio įsitikinimo laisvės ten nėra. Iš kitos pusės liberalistinis kapitalizmas nuėjo į kitą kraštutinumą, jis sukūrė vien savo asmeninio pelno siekiantį savanaudį, bendrosios gerovės nerespektuojantį.

Taip šios dvi viešajame gyvenime berungtyniaujančios sistemos sukūrė du kraštutinius nesimpatingus žmogaus tipus: kolektyvininkus, komunistų partijos teroru laikomus kontrolėje, ir egoistinius individualistus, pelno troškulio diriguojamus.

Žmonės pergyvenę nacizmo, komunizmo siautėjimą, dabarties hedonizmą, sumaterializėjimą, civilizacijos dvasinę tuštumą, ieško šviesesnės ateities ir teisingesnio pasaulio. Tada natūraliai žvilgsnis krypsta į krikščionybę. Jonas Paulius II savo pirmojoje enciklikoje „Redemptor Hominis" šalia transcendentinių Bažnyčios siekimų ypatingai ryškino socialinių Bažnyčios principų reikšmę ir jų vaidmenį žmogaus teisių gynime.

Krikščionybė iškelia žmogaus asmenybės vertę,

dvasinio prado reikšmę, socialinio teisingumo bei bendrosios gerovės principus. Ji skatina, kad asmenybė reikšdamasi visuomenėje praturtintų ją savo talentais.

Teilhard de Chardin tą asmenybės ir bendruomenės ryšį-saviveiką apibūdina mintimi: „... Žmogus bendruomenėje nėra statinis centras, jis yra dinaminė ašis. Žmogus progresuoja ir gyvenimą kelia. Krikščionybė siekia per tas dinamiškas asmenybes plėstis į pasaulį".

Asmenybės vaidmuo socialiniam ateities gyvenime bus itin svarbus. Asmeninių įsitikinimų, socialinių principų, kūrybos srityse politinės partijos netiktai diktatūrinėje, bet ir demokratinėje sistemoje neturėtų turėti tiek prievartinės galios, kiek jos bandydavo anksčiau sau pasisavinti. Kultūrinės, profesinės, visuomeninės, religinės organizacijos bei institucijos sugebės vertingiau ir mandagiau kelti naujas idėjas, įdomias mintis be policinės prievartos grėsmės.

Tad svarstydami bei diskutuodami socialines idėjas mūsų tautos ateičiai, ieškokite vertingesnių socialinių principų, negu kad esame patyrę netolimoje praeityje, ar patiriame dabartyje. Nedera perdaug skubėti ir daryti neišmąstytų sprendimų.

Žmogaus asmenybės vaidmuo įvairiose socialinėse sistemose yra nagrinėjamas Prano Gaidos, Voldemaro Cukuro, Antano Ramūno „Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos Suvažiavimo Darbuose" tome VIII, psl. 71—107, 1974 m. Tai yra geras šaltinis tvirtesnei nuomonei socialiniu klausimu susidaryti.

Reprezentacija

Reprezentacijoje yra svarbi netiktai jos išorinė forma, bet ir vidinis turinys. Idealistinės jaunimo organizacijos, asmenybės ugdymą laikydamos vienu iš pirminių savo uždavinių, teigiamai įtekmėja tą vidinį reprezentacinį turinį. Jos skatina jaunuomenę į prasmingą gyvenimą, į pozityvų aktyvumą, į kūrybingumą, į savitarpį draugiškumą į kartų bendradarbiavimą*, į pramoginį saikumą.

Savo kultūros pažinimas ir bandymas savo indėliu ją praturtinti yra įvairių kartų bendravimo esmė. Kai įvairios kartos tautoje sugeba draugiškai bendrauti bei naudotis viens kito patyrimu, idėjomis, entuziazmu, jos aiškiai prezentuoja vidinį vertingą turinį. Kūrybingi pozityvūs darbai yra geriausias atskiros kartos ar atskirų asmenų vertės mąstas.

Tam tikra dalimi tais klausimais yra pasisakęs Kęst. Trimakas *Ateities* redaktorius, *Pasaulio Lietuvyje* 1979 m. vasario mėn. Nr. 2/112, psl. 18—22. Susipažinkite su jo straipsnio mintimis.

Linkiu Jums aktyviai dalyvauti kongreso svartybose ir visoje studijinėje, religinėje, pramoginėje programoje.

Dievas tepadeda Jums pasireikšti išmintingais sprendimais.

Jūsų Adolfas Damušis
Ateitininkų Federacijos Tarybos
pirmininkas

Dalis Chicagos studentų draugovės narių dalyvavę Krikščioniško atsinaujinimo savaitgaly, kurį pravedė kun. K. Trimakas: L. Stončiūtė, P. Kisielius, jn., D. Sidrytė, R. Kaminskaitė, A. Kubiliūtė, D. Barškėtytė, S. Girnius, D. Gariūnaitė, A. Žygas, O. Barškėtytė, D. Markelytė, R. Kubiliūtė, A. Pemkus ir D. Lapkus.

Knygos

Tiems, kurie tebėra jūroje...

Simas Kudirka and Larry Eichel, *For Those Still at Sea.* — Dial Press, 1978. 226 p. $7.95.

Lietuvių spaudoje pernai dažnai teko skaityti pranešimus apie buvusio jūrininko Simo Kudirkos lankymąsi įvairiuose Amerikos miestuose. Štai vieną savaitgalį Simas Kudirka viešėjo Baltimorėje, kitą — New Yorke, trečią — Chicagoje, ketvirtą — tolimuose vakaruose, ir taip toliau. Šias jo keliones keliais atvejais ruošė knygų leidykla The Dial Press, atspausdinusi Simo Kudirkos atsiminimų knygą anglų kalba: *For Those Still at Sea* (Tiems, kurie tebėra jūroje). Knygos autorius — ne vien Kudirka. Yra ir koautorius — Larry Eichel, žurnalistas, jaunas dienraščio *Philadelphia Inquirer* redakcijos narys. Simo Kudirkos pasakojimų vertėja yra Rima Mironienė iš Philadelphijos. Nors turime du autorius, bet knyga skaitoma kaip vientisas kūrinys — nuo pradžios iki galo. Joje visai logiškai sutvarkytos dvi dalys. Vienoje Kudirka dėsto savo išgyvenimus ir šiurpius nuotykius tiesiogiai, pirmuoju asmeniu, savo vardu. Kitoje — jo bendradarbis Eichel ryškina su Kudirka susijusių įvykių sąrangą, papasakodamas amerikiečiui skaitytojui gal ir nelengvai suprantamą sovietinio gyvenimo tikrovę.

Knyga pradedama Eichelio vaizdingu žodžiu apie sovietinio žvejybinio laivo *Sovetskaja Litva* atplaukimą 1970 metų lapkričio 23 dieną į Amerikos laisvės lopšio, ir jo susitikimą su Amerikos pakrančių sargybos laivu *Vigilant* žvejybos deryboms. Amerikiečiai jūrininkai tuojau sveikino sovietinio laivo įgulą ne tik rankų mostais ir draugiškais žvilgsniais, bet ir mesdami jiems cigaretes, alų, diržus, sporto kepuraites, savo laivo įrašus ir žurnalus. Tokį draugišką amerikiečių jūrininkų sveikinimą godžiai su didžiausiu susidomėjimu sekė sovietinio laivo radijo operatorius Kudirka. Amerikiečių elgsena jam buvo ypač įdomi. Apie Ameriką jis buvo daug girdėjęs mažumėje iš savo senelio, gyvenusio Jungtinėse Valstybėse. Kai abu laivai visiškai priartėjo, vienas prie kito, Simui Kudirkai toptelėjo mintis: patogiu momentu šokti į amerikiečių laivą ir pasiprašyti politinio prieglobsčio, o po to apsigyventi Amerikoje ir rūpintis savo šeimos iškvietimu. Simas Kudirka buvo vedęs — Klaipėdoje gyveno jo žmona, dukra ir sūnus.

Simas Kudirka aprašo, kaip jam pasisekė nušokti į amerikiečių laivą. Tačiau jo vargai prasidėjo nuo beveik pirmos sekundės. Ten jį tuojau pamatė besilankąs sovietinio laivo pareigūnas. Prasidėjo abiejų laivų vadovų pasitarimai dėl Simo grąžinimo. Sovietinio laivo kapitonas Popovas griebėsi nešvankių priemonių — jis raštu apkaltino Simą pasisavinus laivo pinigų ir pareikalavo, kad Simas būtų grąžintas. Kaip Simas savo knygoje pasakoja, jis prabuvo amerikiečiu laive apie dešimtį valandų, kol vyko derybos. Amerikiečių laivo kapitonas, vykdydamas savo viršininkų įsakymą, nusprendė Simą išduoti. Šiam nesutikus geruoju grįžti, sovietinė įgula buvo įsileista į *Vigilant* — ji tiesiog siautė, amerikiečių laivo įgulai stebint ir nieko nedarant. Ir taip prasidėjo Simo odisėja: prievartinis sugrąžinimas į sovietinį laivą, atgabenimas į Klaipėdą, kalinimas, teismas Vilniuje, išsiuntimas į sunkiųjų darbų stovyklas ir kalėjimus. Knygoje Simas labai vaizdingai aprašo savo išgyvenimus tardymų metu, kalėjime, stovyklose, baudos vienutėse, kalinių streikuose ir įvairiose pastangose pasipriešinti sovietinių pareigūnų žiaurumus. Jautriai Simas papasakoja apie susitikimus su lietuviais kaliniais. Kai kurie jų buvo iškalėję po 25 metus už dalyvavimą partizanų sąjūdyje. Artimai draugavo Simas ir su kitų tautybių kaliniais — latviais, estais, ukrainiečiais, vokiečiais, žydais, rusais.

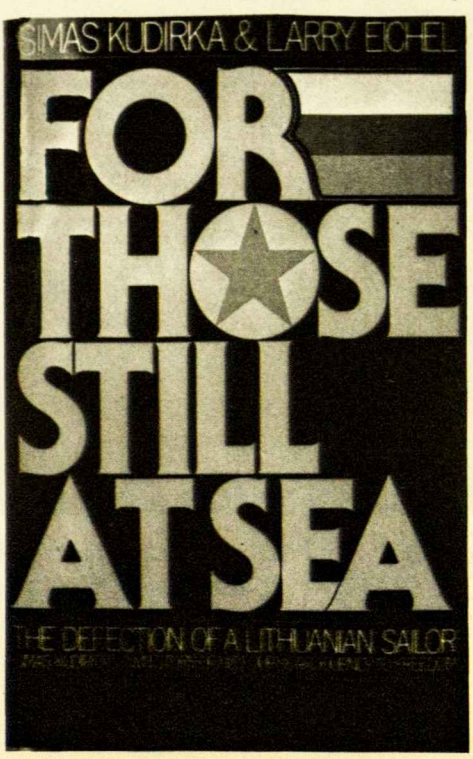

Simas Kudirka pasisako ir apie savo pirmuosius susitikimus su sovietiniais saugumiečiais — kagebistais. Tai buvę dar 1948 metais, kai Simas buvo tardytas dėl ryšių su partizanais. Simas nurodo, kad 1945—50 metais apie 350,000 lietuvių buvo ištremti į tolimas Sovietų Sąjungos vietoves. 30,000 kovotojų žuvę dėl tautos laisvės.

Labai patraukliai Kudirka aprašo savo teismą Vilniuje 1971 metų gegužės 17—20 dienomis. Į posėdžius buvo įleisti tik dvylika asmenų, tarp kurių buvo jo žmona ir motina. Jo šuolis į amerikiečių laivą teisme buvo vadinamas tėvynės išdavimu. Savo žodyje teisme Simas atsikirto: „Aš neišdaviau savo tėvynės. Mano tėvynė — Lietuva, o ne Rusija. Aš niekada neišduočiau Lietuvos. Mane gali teisti tik nepriklausoma Lietuva".

Simas nurodo, kad amerikiečiams jį vagyste kaltinęs laivo

kapitonas Popovas teisman neatvyko, bet savo raštu pareikštame liudijime prisipažino, kad tas kaltinimas buvo neteisingas.

Savo gynimosi kalboje Simas pareiškė, kad sovietinė santvarka jam jau seniai ne prie širdies. Kalbėjo jis ir apie skriaudas Katalikų bažnyčiai. Drąsiausi ir ryžtingiausi patriotai buvo fiziškai sunaikinti, bet, sakė Simas, nauja karta yra pasiryžusi eiti jų keliais. „Aš esu tikintis katalikas. Jeigu teismas nubaus mane mirtimi, aš prašau pakviesti kunigą, kurs suteiktų man paskutinį Katalikų bažnyčios patarnavimą“, — baigė savo žodį teisme Simas Kudirka.

Kaip žinoma, teismas paskyrė Simui dešimtį metų sunkaus režimo darbų stovyklos. Tačiau tuo pat metu Amerikoje Kudirkos išlaisvinimo veikla vystėsi jam palankia prasme, nors jis apie tai visai nieko nežinojo.

Apie Kudirkos išlaisvinimo pastangas rašo jo knygos bendraautorius Eichel. Štai pagrindiniai Eichelio aiškinimai:

Kudirkos išdavimas sukėlė amerikiečių visuomenėje visuotinio pasipiktinimo audrą. Apie išdavimą sužinota jau sekančią dieną. Pirmasis liudininkas — latvis Briežė, kurs buvo amerikiečių laive kaip žvejybos ekspertas ir matė išdavimo sceną. Prezidentas Nixonas įsakė pravesti nuodugnų įvykio ištyrimą. Apie išdavimą jis sužinojęs tik iš laikraščių. Trys pakrančių sargybos atsakingi pareigūnai buvo nubausti. Kongreso komisija pravedė savo atskirą tyrinėjimą. Paskelbtos naujos taisyklės, kad panašus išdavimas nepasikartotų. *New York Times* Simo išdavimą pavadino gėdingiausiu incidentu, *Washington Post* — sirgdančiu ir pažeminančiu. Lietuviai amerikiečiai ėmėsi asmeninės ir organizuotos veiklos. Plaukė prašymo ir protesto telegramos, delegacijos. Kudirkos likimu susidomėjo atskiri senatoriai, kongresmanai. Netikėtai atsklido gandas, kad Kudirkos motina yra gimusi Amerikoje, todėl ji yra Amerikos pilietė. Tokiu būdu susidarė pagrindas įrodyti, kad ir Simas Kudirka gali būti pripažintas Amerikos piliečiu... Eichel smulkmeniškai sumini įvairių asmenų pastangas, kurios pagaliau baigėsi tuo, kad Simo motina Marija Šulskienė buvo pripažinta Amerikos pilietė. Amerikos paso reikalu jai teko vykti į Maskvą. Ten jai daug pagelbėjo Rusijos disidentai Kovaliovas ir Tverdochlebovas — juodu abu tada dar buvo laisvi. Prasidėjo nauji klabenimai ir durų varstymai. Amerika pradėjo reikalauti išleisti iš nelaisvės savo pilietį Simą Kudirką ir leisti jam su šeima išvykti į Jungtines Valstybes.

1974 metų lapkričio 5 dieną Kudirka ir jo šeima išskraidinti iš Maskvos ir atgabenti į New Yorką — čia jų laukė asmenys, daugiausia rūpinęsi Simo išlaisvinimu.

Simo Kudirkos ir Larry Eichel knygoje yra 17 skyrių. Pabaigos žodį parašė Eichel, teigdamas, kad Simas Kudirka, išvykdamas iš kalėjimo, pažadėjo disidentams, žmogaus teisių gynėjams, kalbėti tiesą apie tikrovę Sovietų Sąjungoje. „Šia knyga gal jis vykdo savo įsipareigojimą tiems, kurie tebėra jūroje“, — rašo Larry Eichel, užbaigdamas savo ir Simo Kudirkos knygą.

Kudirka savo išgyvenimus pasakoja labai atvirai, kartais gal ir per atvirai. Pavyzdžiui, apie savo didžiulį nusivylimą, kai grįžęs namo iš kalėjimų patyrė bebrėstančią šeimos tragediją. Kažin ar vertėjo angliškai skaitančiai visuomenei atidengti buvusią Amerikoje trintį jam pagelbėti dirbusių žmonių gretose. Paliestas ir nemalonus „nesusipratimas“ su viena šeima, kuri jį labai šiltai sutiko, bet su kuria vėliau teko net į teismą eiti, kai visuomenės skirtos aukos buvo patekusios ne Kudirkos šeimai. Jeigu būtų ruošiama nauja knygos laida, jos turinys tikrai nenukentėtų, jei lietuvių „vidaus reikalai“ ir nebūtų taip ryškiai išklostyti.

Knyga skaitoma labai lengvai. Paskaitęs kelis puslapius, nori ją laikyti rankoje, kol visus juos perskaitysi. Tikrai ji rekomenduotina ir moksleiviui, ir studentui, ir sendraugiui.

Juozas B. Laučka

ATEITININKAI VAKAR, ŠIANDIEN IR RYTOJ

VAKAR...

Ateitininkai Lietuvos gyvenime, galima sakyti, buvo paties Dievo pašaukti ir įkvėpti be kompromisų kovoti ir dirbti už Lietuvos ir visų jos gyventojų laisvą gyvenimą.

Nepriklausomybės kovų metu ateitininkai vieni iš pirmųjų stojo organizuotai kovai prieš Lietuvos priešus. Tai patvirtina ir ilgi žuvusių ateitininkų sąrašai. Laisvę laimėjus ateitininkai dirbo, kad tą laisvę išlaikius ir sustiprinus. Ateitininkams ypač buvo svarbu švietimas ir lavinimasis. Ateitininkai būdavo gimnazijų geriausi mokiniai. Ateitininkai Lietuvai davė daugybę gerų mokytojų, mokslininkų, daktarų, inžinierių ir įvairių specialistų. Jei ne antrasis pasaulinis karas ir bolševikų bei vokiečių okupacijos, Lietuva būtų atsistojusi į pažangiausių tautų tarpą.

Ateitininkai užsigrūdinę slaptam veikimui dar nepriklausomybės metais, sudėjo daug aukų bolševikų okupacijos metu. Reikia manyti, kad ir dabartinį pogrindžio veikimą Lietuvoje, draudžiamų raštų platinimą ir t.t. vykdo ateitininkai.

Ir mes būdami toli nuo savo tėviškių privalome tvirtai tikėti tėvynės laisve ir daryti viską, kad padėti savo pavergtiems broliams ir sesėms, kad jiems greičiau išaušty laisvės rytas.

A.V.A.

ŠIANDIEN...

Stovyklose, Kursuose ir Susirinkimuose, Moksleiviai dažnai pildo anketas, ir tose anketose beveik be išimties jiems statomas klausymas — „Kodėl priklausai Ateitininkų organizacijai?“ Žinoma, atsakymai būna įvairūs, bet bendrai paėmus juose atsispindi tos pačios priežastys, tie patys troškimai, kurie pritraukia jaunimą prie ateitininkiškos veiklos. Prieš trisdešimt metų, ar net prieš septyniasdešimt, kai organizacija tik kūrėsi.

Ateitininkų sąjūdis gimė tuo laiku kai Lietuvoje buvo pasklidęs nihilizmas. Jaunimas stebėjo savo besikeičiančią aplinką. Tai kurie visa tai matė juos jaudino, sukrėtė, ir pagaliau skatino veikti, ieškoti gėrio ir kovoti prieš nihilistų pastangas. Jie pasirinko gyventi tautiškumo, šeimiškumo, inteligentiškumo, katalikiškumo ir visuomeniškumo principais, ir siekti „Visą atnaujinti Kristuje!“.

Šiandien, aplinka yra žymiai pasikeitus. Mūsų veiklos kelių neužstoja konkretūs priešai, ir mes turime teisę pasirinkti gyvenimo stilių. Vis vien mes stebime savo aplinką ir joje randame jaudinančių dalykų, savotiškų priešų. Mes matome žmones, kuriems rūpi tik fizinis išsilaikymas, o dvasinis gyvenimas visai nesvarbus, ir mes matome kaip mūsų pagrindinės žmogaus teisės yra laužomos Lietuvoje. Šitokios aplinkos esame paveikti, ir stumiami veikti. Ieškome gėrio, stengiamės nepasiduoti blogoms aplinkos, ypatybėms, ir taip ateitininkų šūkyje siekiame „Visa atnaujinti Kristuje!“.

Dažnai esame kritikuojami, kad mūsų pastangos nežymios ir neaiškios, kad mes per daug kalbame ir per mažai veikiame. Mano nuomone, toki skundai yra neteisingi. Juk, yra neįmanoma ir nerealistiška būriui jaunimo užsimoti „atnaujinti“ pasaulį ir bandyti tai padaryti drastiškomis priemonėmis. Iš tokių pastangų mažai gero išeitų. Mes turime siekti idealo, imdami vieną tvirtą žingsnį po kito, ir turime išsirinkti tašką nuo kurio galime pradėti. Logiška pradžia (kaip gali stengtis pakeisti pasaulį jei pats neesi tikras kur eini?) todėl, į dabartinę moksleivių ateitininkų veiklą vadai kreipia labai daug dėmesio į diskusijas, paskaitas, kurie padeda jaunuoliui suformuoti pasaulėžiūrą, ruošia jį gyvenimui. Dėl šių dalykų mūsų organizacija susilaukia priekaištų. Iš tikrųjų mes sekame seną ir universaliai priimtą pavyzdį. Dauguma mokyklų pradeda mokinius lavinti paprastais uždaviniais. Mokiniai imasi mokintis, studijuoti komplikuotesnių idėjų ir teorijų. Mokyklos siekia, kad studentai jas palikę būtų pajėgūs pritaikyti žinias, ir net jas perduoti kitiems. Šiandien panašiai veikia ir ateitininkai.

Tačiau ateitininkų organizacija yra mažai pakeitusi savo istoriją. Principai ir tikslai yra nuolatiniai, nesikeičiantys. Tik aplinka yra pasikeitusi, ir kartu su ja yra pasikeitusios ateitininkų veiklos ypatybės. Nemanau, kad aplinkos įkaita ar konkretaus priešo stoka susilpnina ateitininkus. Šie dalykai yra padėję mums atrasti būdą ištvermingai siekti mūsų idealo!

Rūta Girdauskaitė

RYTOJ?

Daryti sprendimą kokia bus ateitininkija ateityje yra sunku ir reikėtų nemažai laiko ir daug puslapių moksliško rašto. Tai būtų įmanoma bet vietoj to, aš siūlyčiau būdą pasvarstyti ar ateitininkija iš viso išliks.

Reikėtų žvilgtelėt į jos elementus, ir išrinkti tuos nuo kurių daugiausia priklauso ateitis. Tie elementai yra penki principai pagal kuriuos visa veikla yra vykdoma. Pereikim kiekvieną, nagrinėdami ar tas principas pats savyje išliks ateinančiame pasaulyje...

Galim saugiai sakyti, kad šeimyniškumas nepražus. Lietuviškas jaunimas yra dar šiek tiek senoviškas ir šeimos vienetas liks svarbus jų gyvenime. Irgi galime pranašauti dėl to, kad šeimas reikia maitinti ir aprengti, inteligentiškumas irgi tikriausiai nepranyks. Savaime aišku, išsilavinęs žmogus nebadaus. Tai matyt, bent du principai galios, bet tai nėra viskas kas liečia ateitininkiją. Reikia žiūrėti toliau.

Šių dienų pasaulis reikalauja supratimo iš žmogaus, ir žmonijos. Tautos turės dirbti kartu, kad tik išmaitintų augantį žmonių skaičių. Buvo ir dar bus karai, bet kartas nuo karto ir taika matosi. Taigi visuomeniškumas liks svarbus principas. Remiantis šiais trimis principais, ateitininkija išliktų amžinai. Bet to neužtenka. Sakyčiau lik odar du, ir svarbiausi elementai.

Ateitininkija yra ideologinė organizacija. Tas idealas yra krikščioniškas, ir remiasi katalikų bažnyčia. Žvelgiant į bažnyčios dabartinę padėtį, galim sakyti kas be būtų, vis tiek krikščionybė išliks. Galbūt gerokai pasikeis, gal ne, bet vis dar ji yra viena iš pasaulio svarbiausių tikėjimų. Naujas Popiežius yra davęs šviežios gyvybės ir tarptautinį svarbumą katalikiškumui, ir abejoju ar tas greitai pranyks. Taigi liko tik vienas elementas. Aišku, be jo, mes galėtumėm būti ramūs, žinodami kad mūsų ateitininkija yra saugi.

Bet tas paskutinis elementas yra vienintelis, kuris išskiria ateitininkus iš kitų panašių grupių. Tai yra lietuviškumas, vadinamas tautiškumu. Ar tas išliks? Negaliu atsakyti. Lietuvybės ateitis priklauso grynai nuo mūsų; ir galim sakyti, yra svarbiausias principas tuo atžvilgiu, kad padaro mūsų ideologinę organizaciją tokia, kokia ji dabar yra. Taigi, iš visų penkių principų, ateitininkijos išsilaikymas daugiausia priklauso nuo lietuvybės išsilaikymo, tai lieka sunkiausias darbas.

Ramundas Sungaila

Veikla

REKOLEKCIJOS
Clevelando ateitininkai ir skautai

1979 m. kovo 16 d., penktadienio vakare, maždaug dvidešimt vienas susirinkome Beaumont stovykloje, netoli Clevelando miesto. Reikėjo ilgai klaidžioti neapšveistais miško takeliais, kol atradome gyvenamus namelius. Šiek tiek apsitvarkę ir įsikraustę, susirinkome mergaičių namelyje susipažinti su kun. Saulaičio ir seselės Ignės vadovaujama programa. Nutarėme, kada kelsimės, ką rytoj veiksime manydami, kad tuo ir baigsis šis vakaras, nes jau buvo po dešimtos valandos. Tačiau tuojau puolėm į darbą(bendrai padiskutavę Dievo veikimą mūsų gyvenime, susiskirstėm į mažesnes grupeles, kad galėtume intymiau šią mintį išvystyti. Vėl susirinkę kartu iškėlėme keletą diskutuotinų minčių ir išsiskirstėme poilsiui.

Šeštadienio rytą, anksti nubudę ir pavalgę, pirmiausia aptarėme, ką ligi šiol, tai yra penktadienio vakaro, atlikom, kokie šio rytoįspūdžiai bei jausmai.

Toliau tęsėme dienotvarkę švento Rašto skaitymais. Išsirinkę šventajame Rašte kokį nors straipsnį, išsiskirstėme ir apmąstėme, kas norima pasakyti, ką šis straipsnis turi bendro su kiekvieno gyvenimu. Bendrai susirinkę pasidalinome savo mintimis. Šios diskusijos (ir visos kitos) būdavo labai naudingos, nes kitų mintys padėdavo pačiam suprasti šventojo Rašto turinį. Prieš pietus kalbėjome, kaip iki šiol vystosi mintys, pažiūros, pasitenkinimai ar nepasitenkinimai.

Fiziškai pasisotinus, buvo ilgesnė pertrauka: kai kurie ėjo palakstyti lauke, kiti gamta grožėjosi, o dar kiti tuo laiku stiprino ryšį su Dievu tyliai mąstydami.

Dar kartą susibūrę, skaitėme psalmes apie jas giliai pagalvoję išsiskirstėm ir paieškojome kokios nors psalmės, kuri tiktų mums kiekvienam kokiu nors asmenišku gyvenimo atžvilgiu. Susirinkę pradėjome ruoštis vakarinei programai: susiskirstėme į dvi grupes: viena grupė paruošė susitaikinimo sakramentą, kita šventas Mišias. Turėjome tiktai penkiolika minučių paruošti visą vakarinę programą — išpažintį ir šventas Mišias.

Rengdamiesi su Dievu susitaikyti, pirmiausia susimąstėme, žvelgdami į praėjusį mūsų gyvenimą, o tada buvome kunigo išrišami. Pavalgę vakarienę, susirinkome Mišioms. Mišios buvo dvasiniai įspūdingos, bei naudingos: pajutome tikrąją Dievo esmę mūsų tarpe. Nors šventos Mišios ir baigėsi vėlokai vakare, neturėdami kur skubėti, dar ilgai neišsiskirstėme, šnekučiavomės, džiaugdamiesi esą vienas su kitu Dievo dvasioje.

Sekmadienį buvo žymiai sunkiau keltis, ypač berniukams, kuriuos prikėlė mergaitės. Suėję kartu pavalgėm pusryčius, kalbėjome ir aiškinomės įvairius švento Rašto simbolius. Padiskutavome, ką mes pasisėmėme iš rekolekcijų ir kaip tą parsivešime į mūsų kasdieninį gyvenimą. Rekolekcijos užsibaigė šventomis Mišiomis. Kadangi jau nebebuvo maisto likę, apleidome stovyklavietę be pietų ir daugumas susirinkome „Stuckeys" restorane, kuriame skaniai pavalgėme. Palikome viens kitą, trapią rekolekcijos ramybės dvasią ir grįžome į kasdienybės problemas, truputį priartėję prie Dievo; savyje ramesni.

Andrius Kazlauskas

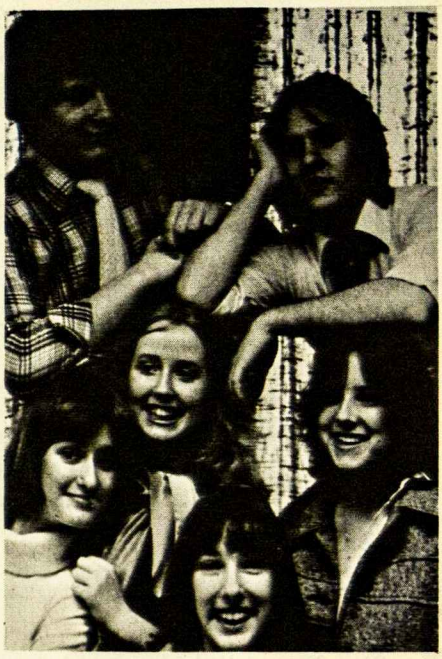

Dalis Toronto moksleivių kuopos. M. Sugintas, L. Andrulis, O. Jarė naitė, R. Rudaitytė, B. Abromaitytė, D. Čepaitė.

PIRMYN, JAUNIME!
Laikraštėlis iš Toronto

Toronto Stasio Šalkauskio moksleivių ateitininkų kuopa išleido savo metinį laikraštėlį „Pirmyn, Jaunime!" Jį redagavo Rita Rudaitytė. Laikraštėlyje rašo pati redaktorė, N. Slavinskaitė, L. Andrulis, M. Sungaila, O. Jurėnaitė, V. Petkevičiūtė, A. Biretaitė, R. J. Budrys, D. Čepaitė, T. Prakapas, L. Vaitonytė, B. Abromaitytė, J. Uleckaitė, Z. Prakapaitė, R. Girdauskaitė, R. Sungaila. Spausdinami Rūtos, D. Skukauskaitės ir J. Uleckaitės eilėraščiai. Surinktos ir jaunučių mintys.

Rašiniuose vyrauja ateitininkų principų ir kuopos metinė tema „Ateitininkai vakar, šiandien ir rytoj". Duodama trumpa studentų ir moksleivių ateitininkų veiklos apžvalga.

Puslapiai iliustruoti T. Petašiaus, B. Abromaitytės, D. Čepaitės ir D. Skukauskaitės piešiniais.

Laikraštėlis gražiai ir kruopščiai paruoštas; išvaizda — patraukli.

KAS MUMS RŪPI
Los Angeles moksleiviai

Vytauto Mačernio moksleivių ir studentų ateitininkų susirinkimas įvyko balandžio 7 dieną ponų Karužų namuose.

Šio susirinkimo tema buvo: Kas mums rūpi. Šios temos nagrinėjimui vadovavo kun. dr. Kęstutis Trimakas, kuris buvo atvykęs iš Chicagos.

Visi susirinkę susėdom į ratą, ir kunigas K. Trimakas mums pastatė klausimą: Kas jums rūpi? Buvo daug atsakymų: mokykla, tėvai, draugai, laiko trūkumas ir materialiniai dalykai. Kun. Trimakas, visus šiuos dalykus užsirašęs, po vieną giliau panagrinėjo ir leido visiems savo mintis išreikšti toje srityje.

Tėvai buvo labai įdomi tema. Daug žmonių jautė, kad jų tėvai juos perdaug prilaiko ir neleidžia daryti, ką jie nori, ar jaučia, kad turi daryt. Šie žmonės jautė, kad jie yra per daug pririšti prie savo tėvų, ir nori daugiau laisvės. Jie negali suprasti, kodėl tėvai taip supyksta ir įsižeidžia, kai jie truputį pasivėlina namo — visi žmonės klysta ir klys. Keli jaunieji sakė, kad jų tėvai yra labai artimi, kaip brolis ar sesuo. Jie kartais susipyksta, bet vienas kitą labai supranta. Jie gauna tiek laisvės, kiek tėvai mano, kad reikia, bet supranta, kodėl daugiau negauna.

Po diskusijų, ir labai skanios vakarienės, pagamintos ponios Grušienės ir ponios Polikaitienės, Gintaras Grušas supažindino su savo paruošta susikaupimo valandėle. Valandėlė buvo sudaryta skaidrių, muzikos ir įvairių skaitymų. Skaitymus atliko Sigita Kazakevičiūtė, Angelė Mičiulytė, Ramunė Ruzdytė, Kovas Palubinskas, Vytas Bandziulis, Edmundas Brinkis, Linas Polikaitis, Vita Polikaitytė, Rimas Polikaitis ir kiti kuopos nariai. Per skaidres ir skaitymus kiekvienas iš mūsų parašė po prašymą ar maldelę, kurios buvo mūsų aukos per šv. Mišias.

Šv. Kazimiero parapijoj kun. Trimakas mums laikė šv. Mišias. Šv. Mišios buvo nepaprastos. Vita Polikaitytė, Gintaras Grušas, Rita Bureikaitė ir kiti moksleiviai, studentai ir jauniai atliko skaitymus. Ginta Palubinskaitė, Vilija Kontrimaitė, Aida Ruzgytė ir Ramunė Ruzgytė vadovavo tikinčiųjų maldai. Vita Polikaitytė vadovavo bažnytinėms giesmėms, ir visi giedojome kartu, Rimui Polikaičiui akordeonu pritariant.

Per šv. Mišias buvo uždegtos žvakutės. Gintaras Grušas uždegė žvakutę prie altoriaus ir su ja kiti užsidegė savo žvakutes. Mes visi savo degančias žvakutes nunešėm ir padėjom prie altoriaus.

Šv. Mišiom pasibaigus, kun. Trimakas nuėjo sendraugiams pakalbėti.

Šis susirinkimas buvo labai įdomus. Man labai patiko, kaip kun. Trimakas vadovavo susirinkimui. Jis rodė tikrą susidomėjimą mūsų mintimis įvairiose srityse ir pasidalino savo mintimis su mumis.

Ginta Palubinskaitė

Ateities redaktorius kun. K. Trimakas su ateitininkų ir skautų jaunimų Kalifornijoje.

AUSTRALIJOJE
Aplankius ateitininkus

Šių metų pradžioje teko lankytis Australijoje ir trumpai aplankiau šias lietuvių kolonijas: Adelaide, Melbourne, Sydnyje, Brisbane.

Mėginau susipažinti su ten gyvenančiais lietuviais, pajusti jų gyvenimo pulsą, jų aspiracijas ir supažindinti ten gyvenančius lietuvius su mūsų vienuolijos steigėju Dievo Tarnu Ark. Jurgiu Matulaičiu, kurio beatifikacijos byla eina į galą, ir su pačia mūsų vienuolija.

Iš ten gyvenančių lietuvių teko išgirsti, kad nėra Australijoje didesnio miesto, kuriame nebūtų lietuvio ateitininko.

Pirmoji vieta, kur sutikau gražią grupę ateitininkų Australijoje, buvo Adelaide p. Stepanų namuose. Tėvai Marijonai yra įkūrę lietuvių katalikų centrą, parapiją, kuriai šiuo metu sumaniai vadovauja klebonas kun. A. Spurgis, MIC. Ateitininkai sendraugiai talkina Katalikų centrui, kaip J. Pusdešris strapsniais, S. Pusdešrienė liet. šešt. mokykloj, Kubilių šeima spaudos darbe (ir yra ateitininkų sendr. pirmininkas), o jų sūnus Sietynas Kubilius yra aktyvus moksleivių ateitininkų pirmininkas, seka Š. Amerikos ateitininkų veiklą, skaitydamas „Ateitį". Loreta Rupinskaitė taip pat domisi ateitininkų veikla ir yra viena iš vadovių. Jaunimas prašo daugiau iš mūsų gairių ir ateitininkiškos medžiagos iš centro.

Melbourno akademikai ateitininkai, kaip Aldona ir Ramutė Juškaitės, Viltis Araitė, Petras Aras ir kiti, turi savyje daug ugnies ir energijos, ir jų įnašas lietuvių kolonijoje yra nemažas. Tačiau jie dar yra organizacinėje padėty. Prašo taip pat jiems siųsti daugiau ateitininkiškos literatūros.

Buvo miela sutikti ir Sydnio ateitininkus, bet nebuvo laiko daugiau susipažinti su jų veikla ir planais.

Tiesa, būčiau norėjusi matyti daugiau organizuoto lietuviško jaunimo veikloje. Tačiau Australijos lietuviai turi būti dėkingi Viešpačiui už tuos žibintus, kurie neša šviesą ir viltį, tiek per spaudą, tiek per organizacijas.

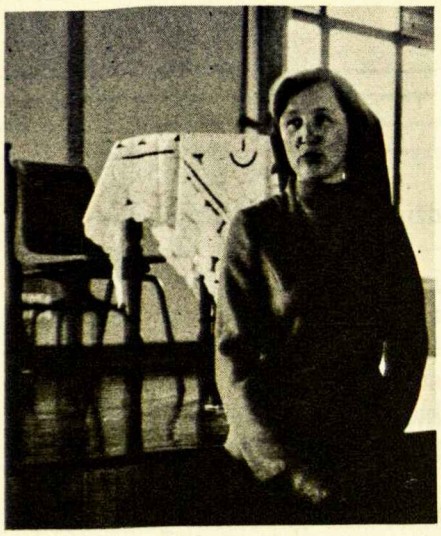

Ses. Margarita kalba ateitininkams Sydney, Australijoje.

Brisbane — nedidelė, bet graži lietuvių kolonija, kuriai gražiai vadovauja dr. P. Bačinskas. Yra pusiau tropikinis klimatas, tai jame gyvena maži, švelnūs baimės pilni koalos.

Būtų gera, kad Š. Amerikos jaunimas palaikytų ryšius su broliais ateitininkais australiečiais per spaudą ir laiškus, nes esame vieni kitiems labai reikalingi.

Jūsų Kristuje,

Ses. M. Margarita

KUN. J. ŠARAUSKAS
Svečias pas Melbourno ateitininkus

Po ilgesnės formalios veiklos pertraukos, Melbourno ateitininkų valdyba suorganizavo išvyką ir susirinkimą Stasio Ermino sodyboje, Mt. Martha pajūrio miškelyje. Nors iš ryto praūžė smarki audra, bet vidudienį vėl buvo giedras ir šiltas oras. Suvažiavę melbourniškiai čia pat smėlėtame pajūryje galėjo pasimaudyti, o vėliau vyko eukaliptų pavėsyje susirinkimas, kurį pradėjo pirm. S. Balčiūnas, dalyvaujant apie 30 asmenų. Paskaitą „Gyventi pilnutine krikščionybe" skaitė A. Bakaitis. Svečias iš Čikagos kun. Jurgis Šarauskas tarė įdomių minčių. Čikagoje jis baigia ruošti doktoratą, jau dėsto universitete, pateikia paskaitų ir lietuviškam jaunimui. Jo nuomone lietuviams religija yra daugiau kultūrinis dalykas, negu asmeninis išgyvenimas, ypač kreipia dėmesį į jaunimą, į asmenybės ugdymą, nagrinėti rimtesnius klausimus. Pasidalinus mintimis, vyko iešminė.

PD

Ses. Margarita Australijoje su Adelaidės ateitininkais, jų tarpe, kun. A. Spurgis.

L A SENDRAUGIAI
Susirinkimas

Los Angeles ateitininkai sendraugiai turėjo vieną po kito kelis žymius svečius. Gruodžio mėn. 29 d. susitikome su Ateitininkų Fed. Tarybos pirmininku dr. Adolfu Damušiu ir jo žmona. Jis papasakojo apie Tarybos darbus ir planus, o ji apie Dainavos stovyklą ir jos rūpesčius.

Š.m. balandžio mėn. 6—8 d. čia lankėsi vyr. „Ateities“ žurnalo red. kun. dr. Kęstutis Trimakas. IV.6 d. Dalilės ir Antano Polikaičių namuose jis kalbėjo sendraugių susirinkime tema: „Į pilnutinį žmogiškai krikščionišką atsinaujinimą“. Jo kalba buvo kupina gilių minčių, iš kurių labiausiai įstrigo: „Nesijausti atbaigtu, bet dar visi tampančiu-gerėjančiu. Tam priemonė yra atsivėrimas kitam. Atsinaujinimo šaltinis yra džiaugsmas bendradarbiaujant su kitais. Tradicinės kavutės metu paskaitininkas dar papildomai kalbėjo minėta tema.

Šeštadienio IV.7 d. popiet svečias praleido su ateitininkų jaunimu, kurio religiniam susikaupimui vadovauti jis ir buvo specialiai atvykęs. Vakare Šv. Kazimiero p-jos bažnyčioje jis atlaikė lietuviškas šv. Mišias. Jų metu jaunimas gražiai giedojo, įspūdingai skaitė iš Liet. Kat. Bažnyčios kronikos ir dalyvavo degančių žvakučių procesijoje.

Tuoj po šių pamaldų par. apatinėje salėje kun. Kęstutis kalbėjo visuomenei apie „Suaugusių psichologinę odisėją pro mirażus ir dūžius“. Paskaitininko paruoštos schemos ant sienos žymiai palengvino gausiems klausytojams sekti jo išvedžiojimus apie nuolatinį žmonių fizinį bei dvasinį keitimąsi. Kas yra toji suaugusiojo odisėja pro iliuzijas ir dūžius? „Atsisakant vaikiškų iliuzijų; atsižadant savęs varžtų, — savęs, kaip varžto, vergovės; atlaikant gyvenimo dūžius, po jų našta nesuklumpant, bet kluptelėjęs atsikeliant; išmokstant giliau įžvelgti; visuotinai tą įžvalgą apimti ir dalintis su kitais savim, gyvenimu, tuo, ką turi, kitiems tuo būdu pasidovanojant, — tai ir yra suaugusio odisėja pro mirażus ir dūžius į subrendimą“ — buvo prelegento sutrauktas atsakymas šios nepaprastai įdomios paskaitos gale. Po to sekė atsakymai į gausius klausimus, nusitęsusius ir į užkandžių laiką.

„Ateities“ vyr. redaktorius K. Trimakas (vidury) Los Angeles ateitininkų sendraugių ir jaunimo tarpe, dr. F. ir S. Palubinskų suruoštose vaišėse. Nuotraukoj matosi visa Los Angeles sendraugių valdyba: pirm. Ig. Bandžiulis, vicepirm. St. Kungys, sekr. J. Motiejūnas, ižd. Pr. Grušas ir jaunimo reikalų vadovas J. Raulinaitis.

Sekmadienį (IV.8) kun. Trimakas liet. pamaldų metu pasakė labai įspūdingą pamokslą. Kalbėdamas pirmuoju asmeniu, jis didžiulį Kristaus šlovinimą Verbų sekmadienį ir greitai po to sekusį žiaurų minios reikalavimą. Jį nukryžiuoti, pamokslininkas pavertė tai kiekvieno asmenišku pergyvenimu, verčiančiu susimąstyti ir bandyti tapti geresniu.

Sekm. popietę svečias praleido Saulės ir Felikso Palubinskų surengtose atsisveikinimo vaišėse, į kurias buvo pakviesta sendraugių skyriaus val-dyba bei kiti artimesnieji ateitininkai.

Kun. dr. Kęstutis Trimakas paliko visiems gilų labai darbštaus, pajėgaus ir mielo žmogaus, modernaus kunigo bei pamokslininko, o taip pat pažangaus auklėtojo įspūdį, kuris negreitai išdils.

Jonas Motiejūnas

METŲ VEIKLA
Toronto studentai

Pasibaigus vasarai, Toronto Stasio Šalkauskio studentų draugovė atnaujino veiklą rugsėjo 12 d. susirinkdama pas Liną Bumbulytę. Senai valdybai pasitraukus, Rima Gustainytė ir Giedrė Čepaitytė sutiko perimti valdybą. Sekančiame susirinkime, spalio 15 d., Antanas Rašymas ir Snieguolė Underytė pažadėjo prisidėti prie valdybos darbų. Rima Gustainytė apsiėmė pirmininkauti. Šiame susirinkime buvo apžvelgta Toronto draugovės padėtis ir numatyta veiklos metų tema, „Aplinka ir mes“. Spalio 21 d. dalyvavome tėvų komiteto ruošiamam „Havajų Vakare“, o sekantį sekmadienį įvyko sekantis susirinkimas, kuriame buvo Tėvo Antano parodyti du filmai apie šeimos gyvenimą — kokios problemos, kokie džiaugsmai. Sekė diskusijos.

Lapkričio 19 d. įvyko susirinkimas, kuriame Vincas Kolyčius mums giliau nagrinėjo mūsų veiklos metų temą „Aplinka ir mes“. Jis su mumis svarstė ar aplinka mus veikia ir kiek stipriai. Jis įdomiai

palygino su Viktor E. Frankl išreikštomis mintimis knygoje *„Man's Search For Meaning"*. Toliau V. Kolyčius aiškino, kaip mūsų identitas gali mums leisti lengviau susigyventi su aplinka ir kaip mūsų ateitininkų principai, būdami mūsų aplinkos dalimi turėtų nešti arčiau prie Kristaus. Gruodžio 10 d. dalyvavome bendrose Toronto ateitininkų Kūčiose.

Naujiems metams atkeliavus, buvo pradėta organizuoti naujų kandidatų pasiruošimas įžodžiui. P. Kolyčiaus pasiūlymu buvo nutarta, kad reikės perskaityti ir panagrinėti Juozo Girniaus *„Idealas ir laikas"*. Kiekvienas iš studentų, kuris ruošiasi įžodžiui, turėjo perskaityti dalį knygos, šiuo būdu pats labiau įsigilindamas į ją. Kadangi nebuvo ypač daug laiko prieš šventę, kandidatai rinkosi aštuoniom savaitėm po sykį, per savaitę, perteikdami Girniaus mintis ar klausydamies kitų ir dalyvaudami kartais labai karštose diskusijose.

Buvo anksčiau planuota kovo 18 d. važiuoti slidinėti, bet kadangi jau šiltas oras buvo atvykęs ir sniego kaip ir nebebuvo, įvyko susirinkimas parapijoje. Išklausėme pirmą pusę juostelės temos — „Psichologinis žvilgsnis į tikėjimą", viena iš keturių paruoštų studentų veiklai pagilinti. Gaila, kad nepasisekė susipažinimas su paskaita, ir diskusijos neįvyko. Kovo 23—25 dienomis keletas studentų iš Toronto dalyvavo centro valdybos ruošiamuose kursuose Dainavoje.

Paskutiniame susiėjime studentų įžodžio pasiruošimui V. Kolyčius aplamai apibūdino Girniaus knygos reikšmę mums asmeniškai. Jis įspūdingai panagrinėjo įpareigojančius priesaikos žodžius, kuriuos kandidatai ruošėsi netrukus sau prisiimti. Didįjį Penktadienį po Mišių kandidatai buvo Tėvo Antano Prakapo, Vinco Kolyčiaus ir Almio Kuolo egzaminuomi, ir po to visi studentai trumpą laiką klūpėjo prie Kristaus karsto.

Balandžio 20—22 dienomis įvyko Toronto ateitininkų metinė šventė. Penktadienį dalis studentų dalyvavo moksleivių ruošiamam lauže, po kurio įvyko studentų pobūvis. Šeštadienį po pietų rinkomės pas seseles, kur kun. K. Trimakas vadovavo susirinkimui. Jis buvo paruošęs anketą jaunimo problemų ir atsinaujinimo klausimais, kurių atsakymai ir kitų minčių pasidalinimai sukėlė daug naujų minčių. Į šventę taip pat iš Čikagos apsilankė centro valdybos atstovai Pranas Pranckevičius ir Ina Stravinskytė. Sekmadienį prieš Mišias įžodį priėmė trylika studentų kandidatų.

Prieš užbaigiant veiklos metus, žadame išrinkti sekančių metų valdybą, kad ji turėtų progos iki rudens gerai apsvarstyti tolimesnės veiklos reikalus.

Korespondentė

MŪSŲ PROFESIJOS
Clevelando studentai

1979 m. kovo 3 dieną, įvyko Clevelando draugovės antrasis susirinkimas. Susirinkime dalyvavo maždaug penkiolika studentų, o jį pravedė Paulius Alšėnas kalbėdamas tema: „Psichologinis nutautėjimas profesionalų tarpe".

Paulius aiškino, kad mes negalime būti pirmoje vietoje lietuviškoje veikloje ir tuo pačiu laiku pirmoje vietoje mūsų profesijose. Tad mes susiremiame su asmenine problema: ar būti veikliais lietuviais ar pasižymėję savo profesijoje.

Daugumas lietuvių siekia aukštumų savo profesijose, palikdami lietuviškąją veiklą antroje vietoje, pasižadėdami, kad kada nors ateityje, kai jau atsiekia profesijoje pirmąją vietą, sugrįžti į lietuviškąją veiklą. Tačiau daugumas lietuvių, kartą išsitraukę iš veiklos, nutautėja ir retai sugrįžta. Tie, kurie sugrįžta randa jau truputį sužlugusią veiklą, nes 20—30 metų tarpe daugumas veikliųjų lietuvių išsitraukė iš veiklos.

Paulius mus skatino domėtis ne tiktai jaunimo organizacijomis, bet ir vyresniųjų veikla: Vliku, Alta, Bendruomene ir t.t.

Andrius Kazlauskas

GAMTOS MUZIEJUJ
New Yorko jaunieji

Kovo 10 d. buvo jaunųjų ateitininkų iškyla į New Yorko „Museum of Natural History". Tuoj pasibaigus lituanistinei mokyklai, didelis būrys jaunesniųjų ateitininkų privačiomis mašinomis išvažiavome į Manhattan'ą. Pirmiausia mes ėjome pažiūrėti dinosaurų kaulų. Po to apžiūrėjome kitas muziejaus dalis. Trečią valandą ėjome pažiūrėti vaidinimo „Pienė", apie evoliuciją. Vaidino „Paper Bag Players". Vaidinimas buvo gana įdomus, ypač jis patiko mažesniesiems vaikams. Pasibaigus vaidinimui, važiavome į ponios Budraitienės namus, kur mus skaniai ir sočiai pavaišino. Vakare tėveliai atvažiavo pasiimti savo vaikų, ir visi gražių įspūdžių pilni grįžome namo.

Laura Šatinskaitė, 12 m.

Toronto moksleiviai. Įžodžiui pasiruošimas. Iš k. į d.: B. Abromaitytė, Z. Prakapaitė, J. Uleckaitė ir D. Čepaitė.

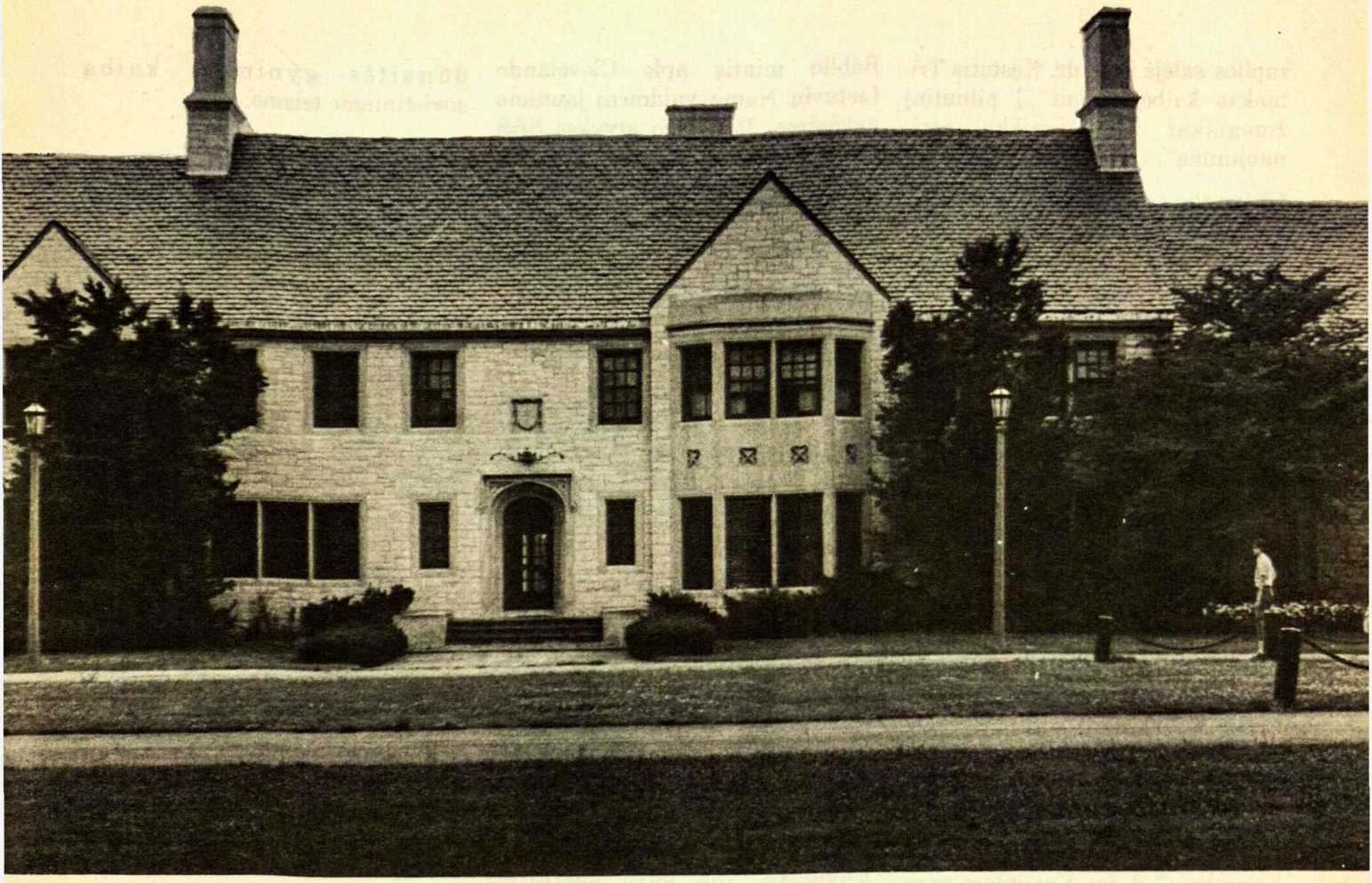

Ateitininkų Rūmai? *Ar ateitininkai pajėgs įsigyti savo nuosavą pastogę? Tai priklausys nuo visų ateitininkų reikalo supratimo ir dosnumo.*

TRUMPAI

UŽUOJAUTA

Marijai Kijauskienei mirus, kun. Gediminui Kijauskui, nenuilstamam ateitininkijos darbuotojui bei visai Kijauskų šeimai gilią užuojautą reiškia „Ateities" redakcija.

SVEIKINIMAI

„Ateities" redakcija sveikina Liną ir Dalią (Rydelytę) Vaitkus sukūrus naują šeimą.

„Ateities" redakcija taip pat sveikina kun. Petrą Patlabą (buvusį ateitininkų dvasios vadą) švenčiantį 70-ties metų amžiaus ir 45-rių metų kunigystės sukaktį. „Ad multos annos!"

SENDRAUGIAI

New Yorko sendraugių valdybą sudaro šie asmenys: Renata Alinskienė, Jurgis Augius, Antanas Razgaitis, Juozas Rygelis ir Irena Sandanavičiūtė-Merlino. Kandidatėmis lieka: Pranė Ąžuolienė ir Ona Lukoševičiūtė-Adams.

Clevelando Ateitininkų šeimos šventė įvyko gegužės 5—6 d. Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijoje. Meninę programą atliko Kristina Alkaitytė, Annapolio simfoninio orkestro smuikininkė ir rašytojas Aloyzas Baronas. Šv. Mišias atlaikė ir pamokslą pasakė kun. Gediminas Kijauskas.

Korp! Giedra gegužės 25—birželio 3 d. suruošė dail. Marijos Tūbelytės, gyvenančios Taiwane, meno parodą Jaunimo centre, Chicagoje.

Philadelphijos Ateitininkų metinė šventė įvyko gegužės 25—27 d. Iš Chicagos atvykęs kun. dr. Kęstutis Trimakas vadovavo pokalbiams su jaunimu. Po pamaldų, kurios įvyko Šv. Andriejaus bažnyčioje, įvyko iškilmingas posėdis, kandidatų įžodžiui ir kun. Trimako paskaita „Krikščionybė ir mes: iš dabarties į ateitį".

Baltimorės sendraugių susirinkimas įvyko kovo 18 d. Angelės Katelytės-Lawler namuose. Susirinkime Egidijus Žilionis skaitė paskaitą apie charizmatinį sąjūdį ir S. Šakytė-Surdokienė paskaitė savo sukurtų eilėraščių. Naująją valdybą sudaro sekantys asmenys: J. Bradūnas, A. Katelytė-Lawler ir dr. Svotelienė.

Los Angeles sendraugių susirinkimas įvyko balandžio 6 d. Polikaičių namuose. Susirinkimo metu kalbėjo kun. dr. Kęstutis Trimakas.

Toronto sendraugių balandžio 20 d. susirinkime Prisikėlimo pa-

rapijos salėje kun. dr. Kęstutis Trimakas kalbėjo tema „Į pilnutinį žmogiškai krikščionišką atsinaujinimą".

Chicagos sendraugiai gegužės 6 d. susirinko Jaunimo centre. Susirinkimo programoje buvo valdybos narių pranešimai ir stud. Arvydo Žygo paskaita apie Punsko lietuvius. Naująją valdybą sudaro sekantys asmenys: Mečys Šilkaitis (pirm.), Kazimieras Pabedinskas (ižd.), Aldona Rimkienė (sekr.) ir Juozas Baužys, Elena Razmienė, Tadas Rūta ir Valerija Žadeikienė (pirm. padėjėjai).

Clevelando Ateities klubo kovo mėnesio suruoštoje vakaronėje prof. Aldona Augustinavičienė supažindino su Putino-Mykolaičio „Sukilėliais", balandžio mėnesio vakaronėje kalbėjo Vytas Kliorys apie kompiuterius ir gegužės mėnesyje Jonas Nasvytis kalbėjo apie lietuvį ir įtaką Amerikos politikai.

Kun. dr. Kęstutis Trimakas balandžio 7 d. Šv. Kazimiero parapijoje Los Angeles lietuviams skaitė paskaitą: „Suaugusiųjų psichologinė odisėja pro miražus ir dūžius".

Clevelando Korp! Giedra balandžio 7—8 d. suruošė akvarelisto Juliaus Šukio meno parodą. Parodą atidarant kalbėjo Vida Švarcienė ir Milda Lenkauskienė.

Toronto ateitininkų metinė šventė įvyko balandžio 20—22 d. Prisikėlimo parapijos patalpose. 24 kandidatai davė įžodį. Šventės metu iš Chicagos atvykęs kun. dr. Kęstutis Trimakas skaitė paskaitų seriją moksleiviams, studentams ir sendraugiams.

New Yorko ir jo apylinkių ateitininkų metinė šventė įvyko balandžio 22 d. Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Po šv. Mišių parapijos salėje kandidatai davė įžodį. Šventėje dalyvavo iš Chicagos atvykęs Ateitininkų federacijos vadas dr. Petras Kisielius.

STUDENTAI

Clevelando studentai savo balandžio 7 d. susirinkime išgirdo P. Bublio mintis apie Clevelando Lietuvių Namų vaidmenį jaunimo gyvenime. Iš Cicero atvykęs SAS centro valdybos pirm. Tadas Klimas pakalbėjo apie ateitininkų veiklą ir šiai vasarai valdybos numatytą programą.

Chicagos studentų draugovė suruošė tradicinius velykų šokius balandžio 15 d. Jaunimo centre.

Toronto studentų draugovės narių susirinkimas įvyko balandžio 21 d. Seselių namuose. Iš Chicagos atvykęs kun. dr. Kęstutis Trimakas kalbėjo krikščioniško atsinaujinimo tema.

Brazilijos studentai ateitininkai, keliaudami į Urugvajų ir Argentiną, Montevideo ir Buenos Aires miestuose pasirodė su trijų veiksmų vaidinimu. „Ilgesio pasaka". Jie taip pat išvertė į portugalų kalbą Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką Nr. 33. Studentai kartu su moksleiviais suruošė savaitgalio stovyklą lietuviškoje sodyboje — Lituanika. Čia buvo nagrinėtos sekančios temos: „Mūsų atsakomybė", „Kristus ir Bažnyčia" ir „Kaip ugdyti asmenybę". Dauguma Brazilijos jaunų ateitininkų taip pat dalyvauja „Volungės" chore arba tautinių šokių grupėje „Rūtelė".

Chicagos studentų draugovės kandidatai susirinko gegužės 13 d. Jaunimo centre.

Clvelando studentai ateitininkai Saulius Čyvas, Nijolė Lenkauskaitė ir Kristina Rociūnaitė gegužės 31 d. Lietuvių Bendruomenės Clevelando apylinkės vakaronėje kalbėjo apie IV-jį Jaunimo Kongresą.

MOKSLEIVIAI

Vasario 16-tos gimnazijos moksleivių kuopos nariai prisidėjo prie Pasaulio lietuvių maldos dienos (kovo 20 d.) už Lietuvą. Gimnazijos kapelionas kun. J. Dėdinas atlaikė šv. Mišias Huettenfeldo bažnyčioje, kurių metu moksleivė Rita Kaznikaitė ir kuopos pirm. Laima Šulaitytė skaitė Sibiro lietuvaičių parašytas maldas ir Nijolės Sadūnaitės gynimosi kalbą sovietiniame teisme.

Chicagos kun. Alf. Lipniūno kuopos nariai balandžio 7 d. suruošė priešvelykinį susikaupimą Jaunimo centro kavinėje. Kun. Kane iš Quigley seminarijos vadovavo susikaupimui. Buvo nagrinėjama maldos būdai ir dabartinės bažnyčios apimtis.

Los Angeles Vyt. Mačernio kuopos nariai kartu su studentų draugovės nariais susirinko balandžio 7 d. Karužų namuose. Susirinkime kalbėjo kun. dr. Kęstutis Trimakas tema „Kas mums rūpi?" Po pasikalbėjimo sekė (Gintaro Grušo paruošta) susikaupimo valandėlė. Po susirinkimo sekė šv. Kazimiero bažnyčioje pamaldos, kurių metu nariai davė įžodį.

Toronto St. Šalkauskio kuopos susirinkimas įvyko balandžio 21 d. Seselių namuose. Susirinkime kun. dr. Kęstutis Trimakas kalbėjo apie jaunimo psichologiją ir krikščionišką atsinaujinimą.

Cicero vysk. M. Valančiaus kuopos „Pavasario vakaras" įvyko gegužės 12 d. Šv. Antano parapijos salėje. Kuopos vyresnieji moksleiviai pasirodė su Rasos Šoliūnaitės ir Arvydo Žygo paruoštu vaidinimu.

JAUNUČIAI

Chicagos Pr. Dielininkaičio kuopos tėvų komitetas balandžio 7 d. suruošė priešvelykinį susikaupimą Tėvų Marijonų vienuolyno patalpose. Šv. Mišias atnašavo ir pritaikytą pamokslą pasakė kun. dr. Viktoras Rimšelis. Po šv. Mišių kuopos nariai (iš viso 23) išpildė Agnės Kižienės paruoštą religinį montažą „Viešpaties žiburiai".

Chicagos Pr. Dielininkaičio kuopos tradicinis margučių ridinėjimas įvyko balandžio 21 d. Švč. M. Marijos Gimimo parapijos salėje.

Chicagos Pr. Dielininkaičio kuopos metinė šventė įvyko gegužės 5 d. Švč. M. Marijos Gimimo parapijoje. Po pamaldų įvyko kandidatų priesaika ir narių pasirodymai.

Atsiųsta paminėti

Juozas Kralikauskas. ĮKAITĘ VILNIAUS AKMENYS. „Draugo“ konkurse premijuotas romanas, vaizduojąs Vilniaus didįjį gaisrą, kuris tartum simbolizuoja anuometines ugningas tautines bei religines kovas, lietuvių pastangas kelti kultūrinį lygį Vilniaus universiteto mokslinio lygio kėlimu bei pirmosiomis K. Sirvydo spaudos pastangomis. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas. Spausdino Draugo spaustuvė. Viršelis dail. A. Korsakaitės-Sutkuvienės. Chicaga, 1979. 186 psl. Kaina 5 dol.

Aloyzas Baronas. LAIVAI IR UOSTAI. Romanas, vaizduojąs Amerikos miestuos ir farmose gyvenančių lietuvių pastangas kurtis ir ieškoti savo laimės. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas. Chicaga, 1979.

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Ketvirtojo Kongreso ATSTOVO VADOVAS. Redagavo L. Rimkus, E.A. Sakadolskienė ir R. Sakadolskis. Mašinėle spausdintas ir padaugintas leidinys jaunimo atstovams. Turinyje: praėjusių PLJ kongresų apžvalgos, nutarimai, o taip sekančio kongreso ruošos apžvalga, programa, studijų dienų temos bei kita kongresinė informacija. Išleido PLJS Ryšių Centras PLJS valdybos parūpintomis lėšomis. Chicaga, 1979. 142 psl.

Ateities konkursas jaunimui

„Ateities“ žurnalo konkursas jauniems kūrėjams yra tapęs kasmetine tradicija. 1976 m. buvo apdovanoti 24 jaunuoliai 650 dol. vertės premijomis, 1977 m. — 22 jauni autoriai 700 dol., o 1978 m. — 30 jaunų kūrėjų 750 dol. Sekančiam 1978—1979 m. konkursui kun. dr. Juozas Prunskis jau yra paskyręs 1000 dol.

Konkursas apima visą eilę sričių: 1. beletristiką (novelę, apsakymą, apysaką ir pan.), 2. poeziją, 3. straipsnį-rašinį. 4. veiklos (stovyklos, kursų, susirinkimo ir kt.) aprašymą, 5. veiklos fotografiją, 6. meno fotografiją ir 7. iliustraciją.

Redakcija vertins visus 1978 m. rugsėjo 16 d. — 1979 m. rugsėjo 15 d. laikotarpiu „Ateičiai“ atsiųstus kūrinius, kurie nebuvo atspausdinti periodinėje spaudoje (stovyklų ir kuopų laikraštėliai į periodinę spaudą neįskaitomi). Moksleiviams (iki 19 m. amžiaus jaunimui) ir vyresniam jaunimui (19—30 m. amžiaus) premijos skiriamos atskirai: už pirmąją vietą — 50 dol.; už antrąją — 20 dol. Redakcija pasilieka teisę premijų sumą sumažinti ar padidinti, pagal kūrinių vertę. Premijos bus įteiktos „Ateities“ vakare 1979 m. spalio mėn. 13 d. Chicagoje.

ALp(LKA)1786
1979, Nr.6

80.725.260